

Hankasalmen kunta

**TALOUSARVIO 2008
JA
TALOUSSUUNNITELMA
2008–2011**

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 10.12.2007

Talousarvio 2008 ja taloussuunnitelma 2008–2011

Sisällysluettelo:

1. LÄHTÖKOHDAT	1
1.1. Kuntalain taloussäännökset.....	1
1.2. Visio ja strategia valtuustokaudelle 2005 – 2008.....	2
1.3. Hankasalmen kunnan taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät.....	4
1.4. Taloussuunnitelman laadinnan perusteet	7
1.5. Talousarvion sitovuus	8
1.6. Taloussuunnittelun tavoiteasetanta	9
2. TALOUSSUUNNITELMAN YHTEENVETO	9
2.1. Kuntatason taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	9
2.1.1. Konsernitason talouden tunnuslukuja.....	10
2.2. Tiivistelmä vastuualueittain	11
2.3. Käyttötalous	14
2.3.1. Yhteenveto käyttötalouden talousarviosta (1000€)	14
2.4. Rahoitus.....	14
2.5. Henkilöstö	15
2.6. Investoinnit.....	16
2.7. Alijäämän kattaminen	16
3. KÄYTTÖTALOUS JA TOIMINTA	17
3.1. Keskusvaalilautakunta.....	17
3.2. Tarkastuslautakunta.....	18
3.3. Kunnanhallitus	18
3.3.1. Luottamushenkilöhallinto	18
3.3.2. Hallintopalvelut	20
3.3.3. Kehittämispalvelut.....	22
3.4. Sosiaali- ja terveyslautakunta.....	25
3.4.1. Sosiaalipalvelut.....	25
3.4.2. Kotihoito ja vanhustyö.....	27
3.4.3. Päivähoito	29
3.4.4. Avoterveydenhuolto	31
3.4.5. Laitoshoido, Terveyskeskussairaala	32
3.4.6. Mielenterveystoimisto	33
3.4.7. Ympäristöterveydenhuolto	35
3.4.8. Hammashuolto.....	36
3.4.9. Erikoissairaanhoito	37
3.5. Sivistyslautakunta.....	38
3.5.1. Peruskoulut	38
3.5.2. Lukio.....	38
3.5.3. Kansalaisopisto	39
3.5.4. Kulttuuritoimi	40
3.5.5. Kirjasto	40
3.5.6. Liikuntatoimi	41
3.5.7. Nuorisotoimi.....	42
3.6. Ympäristölautakunta	43
3.6.1. Ympäristöhuoltopalvelut	44
3.6.2. Asunto- ja lupapalvelut.....	45
3.6.3. Kunnallistekniset palvelut	46

3.6.4. Pelastustoimi.....	48
3.6.5. Tukipalvelut.....	49
4. LASKELMAT	51
4.1. Tuloslaskelma(1000 €).....	51
4.2. Rahoituslaskelma (1000 €).....	52
5. INVESTOINTISUUNNITELMA 2008–2011 (1000 €).....	53
6. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	57
7. HANKASALMEN KUNNAN TUKI YRITYSTOIMINNALLE V. 2008.....	62
7.1. Maatilayritykset.....	62
7.2. Muut yritykset	62
8. AVUSTUKSET VUODEN 2008 TALOUSARVIOSSA	63

TALOUSARVIO 2008 JA TALOUSSUUNNITELMA 2008–2011

1. Lähtökohdat

1.1. Kuntalain taloussäännökset

Kuntalain 65 §:ssä todetaan:

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnitelmakautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei voida arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnitelmakautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus)..

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Taloussuunnitelmalla on keskeinen merkitys kunnan kokonaistalouden tasapainottamisessa ja tasapainoisena pitämisessä. Talouden suunnittelu vuosille 2008 – 2011 lähtee liikkeelle siitä, että päämäärätietoisesti käyttötalouden alijäämäinen kehitys katkaistaan jo vuonna 2008 ja ennen kaikkea vuosien 2009 – 2010 ylijäämäisillä vuositoteumilla katetaan taseeseen kertynyt alijäämä. Selkeimmin taloussuunnitelman toteutumisen mahdollisuuksiin vaikuttaa talousarviovuoden 2008 talousarvion erittäin huolellinen noudattaminen.

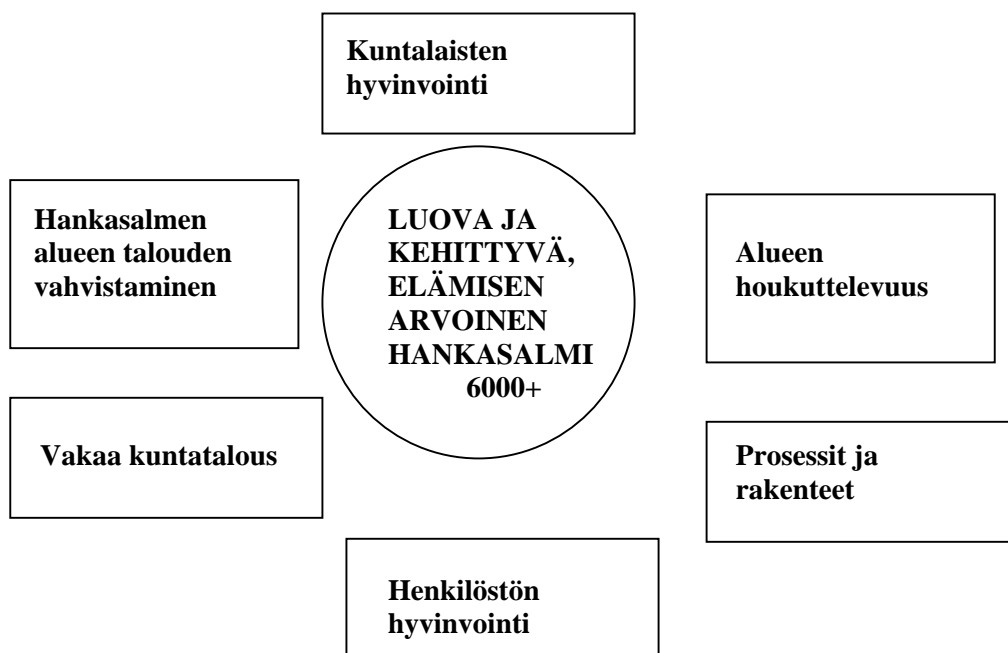
Vuoden 2008 kuluessa jatketaan edelleen aiempina vuosina aloitettua tulosityksikköjen talouden suunnittelun kehittämistä sekä toiminnallisten tavoitteiden asetantaa. Tavoitteena tulee olla, että tavoiteasetantaa kehitetään koko ajan ja että talouden suunnittelu on entistä pitkäjänteisempää kullakin tulospaikalla.

1.2. Visio ja strategia valtuustokaudelle 2005 – 2008

Hankasalmen visio 2010:

Hankasalmi on vetovoimainen Jyvässeudulla sijaitseva kehyskunta, joka innovatiivisesti rakentaa tulevaisuuttaan yrittämisen ja asumisen edellytyksiä vahvistaen sekä yhteistyöhön luottaen.

Tämä visio pyritään toteuttamaan seuraaville tekijöille strategiassa asetetuilla tavoitteilla, joita tilinpäätöksen yhteydessä vuosittain seurataan.

Edeltävän kaavion otsikoille on siis asetettu selkeät tavoitteet mittareineen. Tuo tavoiteasetanta on lähtenyt nykytilan analyysistä. Hankasalmen tilanne valtuustokauden 2005 – 2008 alussa on arvioitu seuraavaksi:

Hankasalmen nykytila (vuonna 2005)

1. Hankasalmen kunnalla on hyvä imago.
2. Hankasalmi osana Jyvässeutua
 - Kunta on vuoden 2004 alusta alkaen kuulunut Jyvässeutuun, joka on asukasmäärältään maan toiseksi voimakkaimmin kehittynyt seutukunta.
 - Kunta hakee väestökasvua yrittäjyyden ja asumisen edellytyksiä vahvistaen. Vuoden 2004 väestönkasvu oli 10 henkilöä.
 - Hankasalmi edistää Jyvässeudun kasvua väljiä asumisen mahdollisuuksia tarjoten.
3. Palvelutuotanto tehokas ja kilpailukykyinen
 - Kunnassa on laaja kouluverkko, monimuotoinen vanhustenhoito, hyvät terveystalvet ja lasten päivähoito sekä monipuoliset nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut.

- Aktiivinen järjestö- ja yhdistystoiminta tukee kunnan palvelutuotantoa.
 - Palvelutuotantoon haetaan lisäarvoa verkostokaupunkiyhteistyöstä.
 - Kunta on yhteistyöjäsenenä Jyvässeudun kehitysyhtiö Jykesissä.
4. Talouden perusta kunnossa
 - Vuosikate ylittää poistot.
 5. Vahva yrittäjyyden perusta
 - Hankasalmella on 480 yritystä, joista maatilayrityksiä 244.
 6. Liikenne - ja tietoliikenneyhteydet
 - Hankasalmi sijaitsee valtatie yhdeksän varrella, jolla kulkee päivittäin n.6000 ajoneuvoa.
 - Kunnan kautta kulkee rautatie.
 - Koko kunnan alueella on toimivat laajakaistayhteydet.
 - Kunnassa on kolme taajamaa ja useita kyliä
 - Heikot joukkoliikenneyhteydet haja-asutusalueella.
 7. Kuntaa rakennetaan yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyöllä.
 - 8 Kunnan väestö
 - Aktiiviset kuntalaiset ja kesäasukkaat
 - Vanhuspainotteinen ikärakenne
 - Alhainen tulotaso ja korkeahko työttömyys suhteutettuna valtakunnan keskiarvoihin.

Nykytilanteen analyysin jälkeen on strategiassa määritelty tulevaisuuden haasteet:

Tulevaisuuden haasteita

1. Hankasalmen vetovoimaisuuden lisääminen asumisen ja yrittämisen kuntana
2. Kunta- ja palvelurakennemuutokseen valmistautuminen
 - Palveluiden järjestäminen ja tuottaminen kustannustehokkaasti
 - Paikallisen asiantuntemuksen hyödyntäminen
 - Aktiivinen kunta- ja seutukuntayhteistyö palveluiden turvaamiseksi
 - Yksityinen ja kolmas sektori vaihtoehtoina palveluiden tuottamisessa
3. Myönteisen kuntakuvan vahvistaminen kunnassa sekä sen ulkopuolella ja erityisesti suhteessa nuoriin
4. Lapsiperheiden määrän lisääminen (lapsiperheiden tarpeet huomioon kehittämistoimenpiteissä)
5. Joukkoliikennepalveluiden turvaaminen haja-asutusalueilla
6. Tiestön kunnan parantaminen

7. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus kunnan henkilöstön ikääntyessä
8. Työllisyyden parantaminen ja olemassa olevien työpaikkojen turvaaminen

Nykytilanteesta johdettujen strategiaan liitettyjen tavoitteiden kautta, joissa on pyritty ottamaan huomioon kuntaan kohdistuvat tulevaisuuden haasteet, on asetettu vuoteen 2010 seuraavat strategiset päämäärät:

Strategiset päämäärät 2010

1. Hankasalmi on vetovoimaisin kehyskunta Jyvässeudulla.
2. Kuntalaisten hyvinvointi on turvattu laadukkailla palveluilla.
3. Niemisjärvi ja Hankasalmi as. mielletään Jyväskylän asuinalueena.
4. Liikenneväyliä hyödynnetään määrätietoisesti
 - Ysitie, rautatie ja tietoliikenneyhteydet
5. Hankasalmella uskotaan yleisesti kunnan mahdollisuuksiin. - kannustava, kunnan vahvuuksia esille tuova tiedottaminen
6. Henkilöstön hyvinvointi on turvattu henkilöstöstrategian mukaisesti. Henkilöstö on osallistunut uudistuneiden palvelurakenteiden ja organisaatiomuutosten suunnitteluun ja toteutukseen.
7. On vahvistettu ja hyödynnetty Hankasalmella olevia ja sen sijainnin tarjoamia mahdollisuuksia.
 - Sijainti Jyvässeudulla, liikenneyhteydet (kiskobussi välille Jyväskylä - Hankasalmi as. - Pieksämäki), matkailu, puu.
8. Hankasalmi on vahva yrittäjyyden kunta.
9. Hankasalmi tunnetaan laadukkaasta sivistys-, kulttuuri- ja muusta vapaa-ajan toiminnasta, jonka toteuttamisessa hyödynnetään paikallista osaamista ja perinnettä.
10. Rakennetun ympäristön viihtyisyyttä on edistetty kunnan ja yksityisten yhteistyöllä.
11. Työttömyys on alentunut

1.3. Hankasalmen kunnan taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät

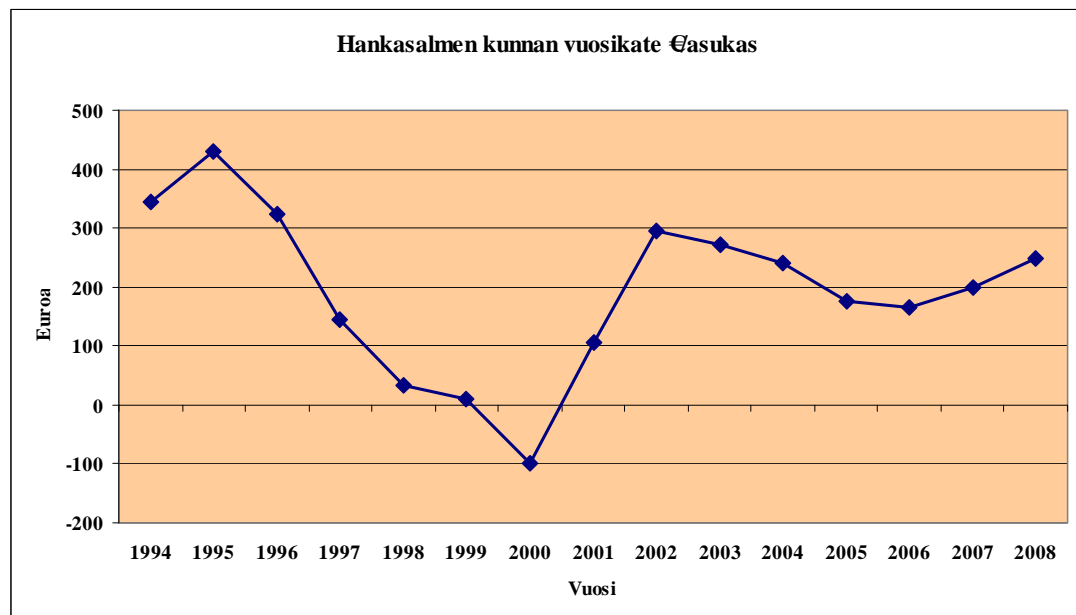
Hankasalmen kunnan perinteisesti vahva taloudellinen tilanne heikkeni ajanjaksolla 1996–2000. Kuluvan vuosikymmenen alussa toteutettiin vuokratulojen yhtiöittäminen ja valtion sekä kuntien välistä tulonjakoa tarkistettiin, mikä johti etenkin vuonna 2003 mutta myös vuonna 2004 vahvasti ylijäämäisiin tilinpäätöksiin.

Nykyisen laajuiseen palvelutarjontaan nykytavalla tuotettuna eivät kunnan arvioitavissa olevat tulot tulevina vuosina riitä. Jo vuoden 2005 tilinpäätös oli alijäämäinen, kuten vuoden 2006 tilinpäätös, vaikka kyseiseen vuoteen kohdistui lähes puolen miljoonan euron edestä satunnaisia myyntituloja. Vuoden 2007 osalta on jo nyt selvää, ettei vuosikate riitä kattamaan poistoja.

Kaikkina kyseisinä talousarviovuosina käyttötalousmenot ovat selkeästi etenkin sosiaali- ja terveystoimessa ylittäneet talousarviossa niihin varatut määrärahat. Kyseisten ylitysten syyt on pyritty ottamaan huomioon vuoden 2008 talousarviota laadittaessa.

Jos luodaan vielä katsaus taaksepäin kunnan talouden kehitykseen, niin vuonna 1996 vuosikate ei Hankasalmella enää riittänyt poistoihin. Vuonna 2000 vuosikate oli negatiivinen. Vuodesta 2001 alkaen vuosikate oli positiivinen ja kattoi silloin jo 59 % poistoista. Vuodet 2002 - 2004 vuosikate kattoi poistot kokonaan ja niinä vuosina kuntatalous oli siis tasapainossa.

Viimeisimmän tilinpäätösvuoden 2006 vuosikate kattoi poistoista 95 %. Vuodelle 2007 laaditun talousarvion mukaan vuosikate kattaisi poistot kokonaan. Vuoden 2008 talousarvioita tehtäessä tiedossa kuitenkin on, että vuonna 2007 valtuusto on syyskuussa hyväksynyt vastuualueille tietyt lisämäärärahat ja joulukuun kokoukseen on päätettäväksi tulossa uusia lisämäärärahatarpeita kunta-alalle syntyneen palkkatarkaisun vuoksi. Ne johtavat arviointiin, että vuosikate vuonna 2007 kattaisi poistoista noin 36 %.

Kuva: Hankasalmen kunnan vuosikate euroa/asukas (vuoden 2008 osalta tunnuslukuna talousarvion luku)

Vuoden 2006 tilinpäätöksen alijäämä oli 21 177 euroa. Vuoden 2007 talousarvion mukainen ylijäämä on 10 000 euroa. Kyseinen ylijäämä ei siis kuitenkaan toteudu marraskuussa 2007 käyttötalouden menokehityksestä ja tulorahoituksen toteutumisesta saatavissa olevan tiedon perusteella. Sen sijaan myös vuoden 2007 tilinpäätöksessä toteutuu noin 700 000 euron alijäämä. Tuo seikka on ollut nyt laadittavan talousarvion ja -suunnitelman pohjaletuksena.

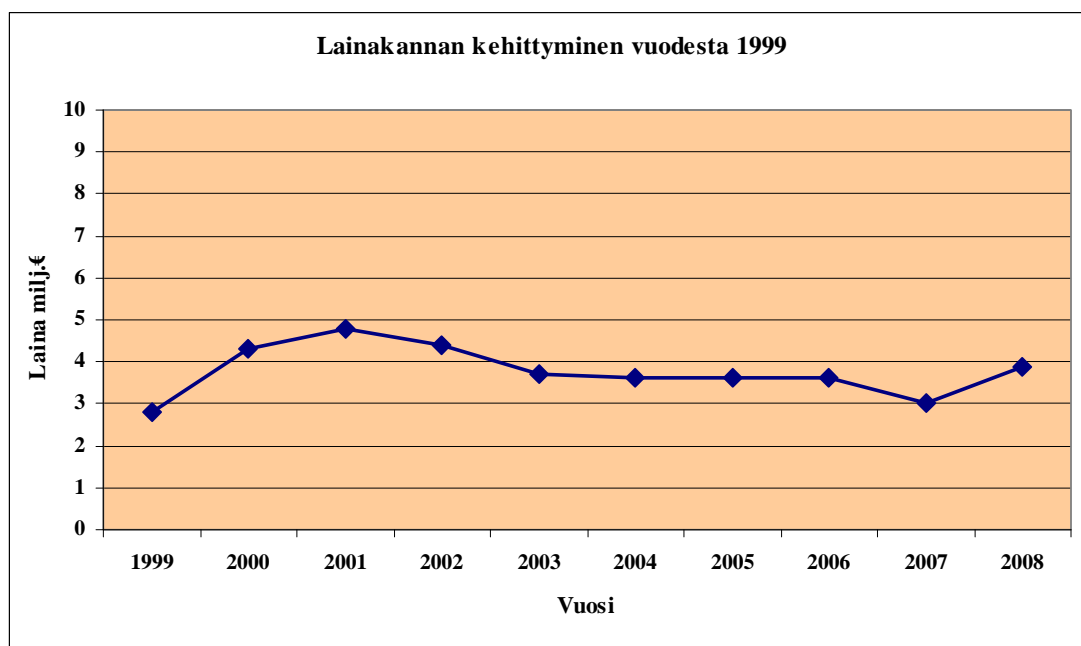
Tämän talousarvion suunnittelukauden vuosina 2008–2011 on ensin tarkoitus katkaista alijäämän kasvaminen vuonna 2008 ja sen jälkeen vuosina 2009–2010 on tarkoitus tehdä selkeästi ylijäämäinen tilinpäätös ja siten turvata kunnan talouden vakaa kehitys. Palvelut ja toiminnot pyritään tarjoamaan kuntalaisille laadukkaina ja kattavina, mutta tuottamaan siten ja sen laajuisina, että nyt selkeästi korotettavan kunnallisverotuksen tasolla kyseiset palvelut kyetään tuottamaan tulevaisuudessa. Tuloveron korottaminen 20 %:iin turvaa talouden tasapainoon saamista.

Kunnan väkiluku kasvoi vuonna 2004 ja jo aiempina vuosina pelkän muuttoliikkeen suunta oli saatu positiiviseksi. Vuosina 2005 – 2006 tulomuuttajia oli edelleen enemmän kuin lähtömuuttajia, mutta kunnan väkiluku oli lievässä laskusuunnassa. Vuoden 2007 osalta tilanne on aiemmista vuosista poikkeava, sillä vaikkei väkiluku laske aiempia vuosia jyrkemmin, on muuttoliike pitkästä aikaa kääntynyt siten, että lähtömuuttajia on tulomuuttajia enemmän. Se tuo omat haasteensa kunnan talouteen ja tulevaisuuden suunnitteluun.

Työttömyysaste on pienentynyt viimeisimpien vuosien ajan selkeästi. Vaikka työttömyys onkin kunnassamme edelleen melko suuri ongelma ja aiheuttaa omat haasteensa, niin kehityskulku on ollut sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että kunnan talouden kannalta erittäin positiivinen asia.

Kunnan palveluverkoston laajentamiseen, johon esimerkiksi vanhuspalveluissa olisi tarvetta, ei ilman selkeitä säästöjä tuovia rakenteellisia uudistuksia ole varaa. Mahdollisuuksia esimerkiksi henkilöstöresurssien lisäämiseen pienentää entisestään kunta-alan palkkojen ennakoitua suurempi kustannuskehitys poikkeuksellisen suuren palkkaratkaisun myötä. Pikemminkin jatkossa on kysymys siitä, että nykytavalla tuotettuna nykylaajuudessaan emme voi edes nykyisten palvelujen tuottamista jatkaa.

Lainakanta on vuoden 2008 lopussa 3,9 miljoonaa euroa, mikä tekee asukasta kohden 712 euroa. Lainakannan kasvu on jo toteutuneista ja toteutettavista investoinneista huolimatta saatu pysäytettyä viime vuosina. Investointisuunnitelmassa vuosina 2008–2009 toteutettavan Aseman koulun peruskorjauksen johdosta lainkanta kasvaa jo heti taloussuunnitelmakauden aluksi. Vuodelle 2009 ajoittuva jätevedenpuhdistamon rakentaminen ja 2010 toteutuva siirtoputki Niemisjärveltä uuteen puhdistamoon kasvattaa velkaantumista selkeästi vielä tulevaisuudessa. Kokonaisuudessaan lainakanta nousee noin 5,7 miljoonan euron tasolle suurten investointien jälkeen, eli velkaa olisi reilut 1000 euroa kuntalaista kohden.

Kuva: Lainakannan kehittyminen vuodesta 1998

Kunnissa on noudatettu uutta kirjanpitojärjestelmää vuodesta 1997 alkaen. Vuoden 1997 avaavasta taseesta laskettuna vuoden 2006 tilinpäätökseen on kunnan oma pääoma pienentynyt 1,6 miljoonaa euroa. Lisäksi on käytetty 3,5 milj. euron varaukset ja vieras pääoma on kasvanut 4,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 loppuun mennessä

kunnan oman pääoman arvioidaan alentuvan 0,4 miljoonalla eurolla ja vieras pääoma vähentyy 0,3 miljoonaa euroa.

Kuntalain 65 § 3 momentin edellyttämää suunnitelmaa toimenpiteistä, joilla alijäämän katetaan, ei tarvitse taloussuunnitelmaan yksilöidä toimenpiteittäin, koska taloussuunnitelma on neljän vuoden pituisena suunnitelmakautena ylijäämäinen. Alijäämän kattamissuunnitelma esitetään kuitenkin kohdassa 2.7. ja samassa käsitellään suunnitelmakaudelle esitetyn taloustoteuman reunaehdot.

1.4. Taloussuunnitelman laadinnan perusteet

Taloussuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon mm. seuraavat kunnan talouteen oleellisesti vaikuttavat seikat:

Väestönkehitys vaikuttaa ratkaisevasti kunnan tulopohjaan mm. valtionosuuksien ja verotulojen kautta. Tilastokeskuksen kautta on saatavissa kaksikin erilaista väestön kehittymistrendiä Hankasalmele. Toisessa väkiluku säilyisi seuraavan 20 vuoden ajan lähes ennallaan ja toisessa vähenisi keskimäärin 40 asukasta vuodessa. Vuoteen 2005 verrattuna väkiluku väheni vuonna 2006 32 henkilöä. Kuluvan vuoden loka-kuun tilastojen valossa voi arvioida vuonna 2007 väestön määrän laskevan vähintään noin 40 henkilöä vuoden 2006 tasosta. Merkille pantavaa on se, että vuonna 2007 kunta on ensimmäistä kertaa pitkään aikaan muuttotappiainen. Taloussuunnittelussa ollaan aiempien vuosien kehityksen kautta lähdeetty liikkeelle 20 – 40 hengen vuotuisesta väestön vähenemisestä.

Hankasalmen kunnan työttömyysasteen arvioidaan suunnittelukaudella alenevan nykytasosta vielä hieman. Kunnan työllisyys on vuoden 2007 aikana kehittynyt erittäin myönteiseen suuntaan ja työttömyysprosentti painui elokuun 2007 lopussa jo alle 10 %:n. Toimeentulotukimenot ovat Hankasalmele keskimääräistä suuremmat ja verotulot vertailukuntia pienemmät muun muassa työttömien suhteellisesti korkean osuuden vuoksi. Näin ollen myönteinen kehitys työllisyydessä kohentaa kunnan taloutta.

Taloussuunnitelmavuosille 2008–2010 ei ole voitu vastuualueille kohdentaa rahoitusta, joka kattaisi edes nykyisen tasoisen palvelurakenteen kulunousun vuoden 2010 aikana tulevista uusista mahdollisesti yli 3 % vuosikustannusvaikutuksiltaan olevista palkankorotuksista puhumattakaan.

Käytännössä tämä merkitsee sitä, että eri tulosityksiköjä ohjataan tekemään sellaisia priorisointeja ja valintoja, jolla nykyiset palvelut pääosin kyetään turvaamaan. Sen lisäksi on tarpeen tehdä selkeitä rakenteellisia uudistuksia, joita laadittavan hyvinvointistrategian kautta aletaan konkretisoida jo vuoden 2008 aikana.

Tuloveroprosenttia korotettiin edellisen kerran vuonna 2003. Kiinteistöveroista yleisistä kiinteistöveroista ja muun kuin vakinaisen asunnon kiinteistöveroista puolestaan korotettiin vuonna 2006. Taloussuunnitelmakaudella heti suunnitelmakauden ensimmäisenä vuonna toteutetaan talouden tasapainottamisen vuoksi tuloveroprosentin nosto 20 %:iin 19 %:sta. Jo edellisen talousarvion taloussuunnittelun perusteissa todettiin, että raskaan investointiohjelman tähden ja käyttötaloudenkin haasteiden vuoksi verotuksen tasoa joudutaan suunnitelmakaudella tarkastamaan. Syntynyt kunnallisen alan palkkaratkaisu vain aiensi kunnan veroratkaisuja – yllätyksenä veroprosentin nostotarve ei taloussuunnittelun kannalta tullut.

Väestörakenteesta johtuva palvelutarpeen muutos edellyttää resurssien uudelleen suuntaamista. Peruskoululaisten lukumäärän väheneminen edellyttää kouluverkon

tarkistamista. Vuonna 2008 lakkautetaankin kaksi alakoulua. Toisaalta vanhusten määrä on kasvanut samoin kuin ikääntyvien palvelutarve ja se edellyttää palvelujen selvää suuntaamista vanhustenhuoltoon.

Palvelutarvetta tarkastellaan kunnassa kokonaisuutena hyvinvointistrategiatyön kautta. Osasta kunnan palvelukokonaisuuksista on jo teetetty selvityksiä niiden tuottamistavoista ja uusia kuntakohtaisia suunnitelmia tullaan ottamaan tarkasteluun vuosien 2008 – 2009 aikana. Jyväskylän verkostokaupungin piirissä useista palvelukokonaisuuksista on jo valmistunut seutukunnalliset selvitykset. Niiden pohjalta suurimpana hankkeena on suunnitelmakaudella toteutumassa seututerveyskeskus, mutta sen piirissä mukana olevien kuntien määrä ja toteutus on vielä lopullisesti ratkaisematta.

Yhteistyömahdollisuudet palvelutuotannossa ovatkin lisääntyneet. Hankasalmen kunta on aktiivisesti mukana Jyväskylän verkostokaupunkihankkeessa ja on kuulunut vuoden 2004 alusta osaksi Jyväskylän seutukuntaa. Lisäksi hyviä ja toimivia yhteistyökanavia Kangasniemen tai Konneveden suuntaan ei ole unohdettu, ja etenkin Konneveden suuntaan niitä pidetään aktiivisesti yllä. Uusimpana avauksena on yhteinen sivistystoimenjohtaja.

1.5. Talousarvion sitovuus

Käyttötalouden osalta talousarvio on valtuustoon nähden sitova vastuualueittain käyttötalousneton osalta - poikkeuksena vesihuoltolaitokset. Vastuualueen sisällä tapahtuvista muutoksista ja sitovuudesta päättää lautakunta. Kunnanhallituksen vastuualueen osalta muutoksista päättää kunnanhallitus. Kullakin vastuualueella on velvollisuus päivittää käyttötaloussuunnitelmansa välittömästi, mikäli osoittautuu, että talousarvion pohjaksi tai sen pohjalta laadittu vastuualueen käyttötaloussuunnitelma ei jonkun/joidenkin tulospaikkojen osalta olisi toteutumassa.

Talousarvion noudattamiseen ja toteutumisen seuraamiseen kiinnitetään aiempaa suurempaa huomiota. Talousarvion toteutumisesta on neljännesvuosittain käsiteltävä lautakunnissa päätöspykälänä, jossa annetaan selvitys kunnanhallitukselle talouden ja toiminnan toteutumisesta talousarviovuoden kyseisessä vaiheessa. Mikäli tässä yhteydessä ilmenee, että talousarvioon pohjautuva käyttötaloussuunnitelma on joiltain osin ylittymässä, on samassa yhteydessä taloudesta vastaavien viranhaltijoiden annettava selvitys lautakunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle, miten arvioitavissa olevat talousarviomäärärahojen ylitykset kyetään kattamaan talousarviovuoden aikana vastuualueen sisällä.

Vesihuoltolaitokset ovat vuodesta 2002 alkaen laskennallisesti eriytettyä liiketoimintaa. Edellä mainitusta sitovuustasosta poiketen vesihuoltolaitokset -tulospaikka on nettobudjetin toteutumaltaan suoraan valtuustoon nähden sitova.

Toiminnalliset tavoitteet ovat vastuualueittain sitovia lautakuntatasolla, ellei yksittäisen mittarin kohdalla ole mainittu valtuustotason sitovuudesta. Toiminnalliset tavoitteet tulee mitoittaa siten, että ne ovat saavutettavissa käytettävissä olevilla talousarviomäärärahoilla.

Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia kohtien asuinrakennukset ja muut talonrakennukset osalta investointikohteittain. Muutoin investointien sitovuustaso on hankkeiden yhteenlaskettu summa, esimerkkinä vaikkapa irtain omaisuus sivistyslautakunnan osalta. Tulospaikkojen välisistä muutoksista lautakunnittain päättää asianomainen lautakunta tai kunnanhallitus kunnanhallituksen vastuualueen osalta.

Rahoitus- ja tuloslaskelmaosan muutoksista päättää valtuusto.

1.6. Taloussuunnittelun tavoiteasetanta

Taloussuunnitelmaan on pyritty laatimaan kunnan strategian perustana olevista menestystekijöistä johdettuja mittareita, joiden tavoitteena on kuvata strategian toteutumisen onnistumista ja organisaation osuutta onnistumisen toteuttajana.

Asetetuille toiminnallisille tavoitteille on asetettu seuraavat vaatimukset:

- tavoitteet kuvaavat palvelujen saatavuutta ja vaikutusta kuntalaisille
- tavoitteilla on yhteys kunnan taloudellisiin resursseihin
- tavoitteiden toteutumista pitää pystyä seuraamaan

2. Taloussuunnitelman yhteenveto

2.1. Kuntatason taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tp06	Ta07	Tae08	Ts09	Ts10	Ts11
Kuntatalous							
Tulorahoituksen riittävyys juoksevien menojen kattamiseen:	Vuosikate (milj€)	0,9	1,1	1,4	1,9	1,9	1,4
	Vuosikate €/asukas	166	200	249	360	347	260
	Vuosikate poistoista, %	95	100	124	160	149	103
Maksuvalmius	Kassan riittävyys, pv - keskim.kunnissa 30 pv - riittävä 14 pv	41	18	31	33	35	30
Käyttötalouden nettomenot	Toimintakate €/asukas	-3934	-4028	-4418	-4589	-4809	-5041
Toiminta							
Palvelutaso	Kuntalaiskysely tehdään vuonna 2007 hyvinvoinstrategiatyön pohjaksi		X				
	Asukasluku 31.12.	5556	5516	5476	5436	5396	5356

Talouden tunnuslukuja		Tp06	Ta07	Tae08	Ts09	Ts10	Ts11
Tulorahoituksen riittävyys pitkän aikavälin menojen kattamiseen	Lainanhoitokate >2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko	1,2	1,3	1,8	2,2	1,8	1,4
- lainojen hoitamiseen	Investointien tulorahoitusprosentti	89,5	82	56	46	90	221
- investointien tekemiseen							
Kunnan vakavaraisuus	Omavaraisuusaste, %	70	68	68	69	77	83
Vieraan pääoman määrä	Lainamäärä €/asukas	661	690	716	1039	1056	885
	%	27,5	30,2	29,5	29,2	28,3	27,6

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista	Tuloveroprosentti	19,0	19,0	20	20	20	20
Kunnallisveron taso	Kiinteistöveroprosentti						
	- yleinen	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
	- vak. asuinrakenn.	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Kiinteistöveron taso (kiinteistöveropäätökset tehdään v. 2008 talousarvion käsittelyn yhteydessä)	- muut asuinrakenn.	0,85	0,85	0,85	0,85	0,85	0,85

Toiminnan kysyntä- / laajuustietoja	Mittari	Tunnusluku
Asukkaita	lukumäärä 31.12.2006	5 556
Kuntalaisten ikärakenne 31.12.2006	0 - 14 vuotiaita, osuus %	15,2
	15 - 64 vuotiaita	61,2
	65 - 74 vuotiaita	11,8
	yli 75 vuotiaita	11,8
Väestöennuste (Tilastokeskuksen ennuste)	vuonna 2010	5 298
	vuonna 2020	5 070
	vuonna 2030	4 928
Huoltosuhte 31.12.2005 (Tilastokeskus, lopullinen tieto)	Työvoiman ulkopuolella ja työttömänä olevat yhtä työllistä kohti	1,83
Elinkeinorakenne eli kunnassa asuva työllinen työvoima yhteensä riippumatta siitä, missä kunnassa työpaikka sijaitsee 31.12.2005 (Tilastokeskus, ennakkotieto)	Työlliset yhteensä, lukumäärä	1 972
	Maa- ja metsätalous, osuus %	15,7
	Kaivostoiminta ja louhinta	0,5
	Teollisuus	13,5
	Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	0,3
	Rakentaminen	7,7
	Kauppa, majoitus- ja rav.toiminta	12,9
	Kuljetus, varastointi ja tietoliik.	7,0
	Rahoitus-, kiinteistö- ym. palv.	7,4
	Yhteiskunnalliset palvelut	30,0
	Toiminta tuntematon	5,0
Työllisten määrä 30.9.2007 x)	Lukumäärä	2 110
Työttömyys 30.9.2007 x)	Lukumäärä	230
	Osuus %	9,8

x) Luvuissa otettava huomioon, että työllisten määrää ja työttömyysprosenttia verrataan työvoimaan 31.12.2005

2.1.1. Konsernitason talouden tunnuslukuja

Talouden tunnuslukuja	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Vieraan pääoman määrä	Lainamäärä milj. €	11,5	10,5	11,2	12,5	12,1	10,7
	Lainamäärä €/asukas	2 069	1 909	2 038	2 332	2 243	2 002

2.2. Tiivistelmä vastualueittain

Kunnanhallitus

Vuoden 2008 aikana luodaan yhdessä muiden vastualueiden kanssa kunnan hyvinvointistrategia. Se tulee laatia ottaen huomioon kunta- ja palvelurakennemuutoksen lausuntokierroksella 2007 annetut vastauksemme. Lisäksi siinä on otettava huomioon väestöennusteemme ja rakenteemme. Tehtävällä työllä luomme pohjan palvelurakenteemme linjauksille ja kunnan talouden suunnittelulle. Strategiatyön koontivastuu on kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla.

Kunnan sääntöjen kokonaisvaltainen päivittäminen ajan tasalle toteutetaan viimein vuoden 2008 aikana. Kyseinen asia on ollut useita vuosia tavoitteena, mutta kunnan johdon muuttuvat työmäärät ovat hidastaneet prosessin aloittamista. Vuonna 2007 käynnistetty prosessi viedään loppuun tämän valtuustokauden kuluessa.

Henkilöstöpolitiikassa jatketaan henkilöstökertomusten kokoamista ja työtyytyväisyyskyselyjen toteuttamista. Kyseisten asiakirjojen kautta toteutetaan tarvittavia toimenpiteitä henkilöstön työssä jaksamisen ja työssä viihtymisen eteen. Työn vaarojen arvioinnin kautta eri toimipisteissä kartoitetut toimenpidetarpeet käydään läpi vuoden 2008 aikana, niiltä osin kuin työtä ei ole jo vuonna 2007 tehty.

Tiedotuksessa jatketaan yhteistyötä Hankasalmen Sanomien kanssa kunnan 4 kertaa vuodessa ilmestyvän tiedotuslehden suhteen. Henkilöstölehti Vipunen on säännöllisin ja tärkein henkilöstölle kohdistettava painettu viestiväline. Lisäksi kehitetään sähköistä viestintää ja kunnan www-sivujen käyttöä sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä tehostetaan.

Seutuyhteistyössä muiden kuntien kanssa ollaan aloitteellisia ja ennakkoluulottomia. Seudullisen yhteistyön koordinoivavastuu on kunnanhallituksen vastuualueella. Suurimmat tavoitteet kohdistuvat seudullisen terveydenhoidon syntymiseen ja seututerveyskeskushanketta viedään kunnan osalta tavoitteellisesti eteenpäin.

Elinkeinopolitiikassa jatketaan yhteistyötä Jykesin kanssa. Kunnan oman elinkeino- ja työllisyysstrategian laatiminen on keskeisin asia elinkeinopolitiikan suhteen vuonna 2008. Uuden hankekauden käynnistyminen tulee ottaa huomioon toiminnassa. Työttömyyden vähentämiseksi jatketaan vuonna 2007 hyödylliseksi ja tuloksekkaiksi osoittautuneita toimenpiteitä.

Maaseutupalveluissa maatilojen sukupolvenvaihdosten edistäminen on keskeinen päämäärä. Lomitustoimessa pyritään vähentämään sairauspoissaolojen määrää ja keskittämään tilakohtaiseen koulutukseen mahdollisuuksien mukaan.

Sosiaalitoimi

Sosiaalialan pitkän aikavälin tavoitteita Hyvinvointi 2015-ohjelman mukaan on etsiä keinoja, joilla tehostetaan varhaista puuttumista ja ennaltaehkäisyä sekä keinoja ihmisten hyvinvoinnin, sosiaalisen turvallisuuden ja toimeentulon parantamiseksi. Tavoitteena on myös hakea malleja, joilla edistetään hyvinvointia, sosiaalista turvallisuutta sekä ehkäistään sosiaalisten ongelmien syntymistä ja etsiä ratkaisuja yksilöllisen selviytymisen ja yhteisöllisen tuen tasapainottamiseksi.

Sosiaalitoimen talousarvioehdotuksessa vuodelle 2008 sekä taloussuunnitelmaavuosien (2009 – 2011) tavoiteasetannassa sekä määrärahaesityksissä pyritään em. sosiaa-

lialan pitkäaikavälin tavoitteita myötäilemään, ja suuntaamaan Hankasalmen sosiaalipalveluja em. tavoitteiden suuntaan jo tulevilla taloussuunnitelmakaudella.

Vuoden 2008 aikana vastataan kuntalaisten palvelutarpeisiin, pyritään ehkäisemään syrjäytymistä ja satsaamaan ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen ja puuttumiseen sekä aloittamaan vanhuspalvelujen rakennemuutoksen valmistelu.

Sosiaalityön osalta 1.1.2008 voimaan tuleva uusi lastensuojelulaki suuntaa lastensuojelutyötä entistä enemmän varhaisemman vaiheen työskentelyn suuntaan korostaen eri viranomaistahojen roolia sekä moniammatillista yhteistyötä. Vuoden 2008 aikana tulee laatia lastensuojelun suunnitelma.

Lakisääteinen sosiaalipäivystys hoidetaan kuntien yhteistyönä siten, että Keski-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus koordinoi toimintaa kuntasopimuksin.

Hankasalmi on mukana aikuissosiaalityön kehittämishankkeessa, joka liittyy kiinteästi kunnassa toteutuvaan määräaikaan palveluohjaus-projektiin.

Kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan tehtävä on muutettu määräaikaan palveluohjaajan määräaikaan toimeksi 30.9.2008 saakka. Palveluohjaaja toteuttaa kuntouttavan työtoiminnan lisäksi palveluohjauksellisella työotteella vaikeassa työmarkkina-tilanteessa olevien henkilöiden aktivoimista ja palveluohjausta yhdessä muiden viranomaistahojen kanssa. Tavoitteena on työmarkkinatuen kuntaosuuden sekä toimeentulotuen menojen pieneneminen.

Kotihoidon ja vanhustyön tulosityksiköstä on siirretty vanhusten perhehoidon ja yli 65-vuotiaiden omaishoidontuen määrärahat avopalvelujen perhehoidon ja omaishoidontuen yhteyteen. Tällä tavoitellaan näiden palvelujen ja tukimuotojen parempaa kohdentumista sekä kiinteämpää seurantaa.

Vanhustyön strategian päivitystyö toteutuu alkuvuodesta 2008. Päivitettävällä vanhustyön strategialla pyritään muuttamaan tällä hetkellä hyvin laitospainotteinen vanhuspalvelujärjestelmämme avohoito-painotteisempaan suuntaan vahvistamalla tulevaisuudessa kotihoitoa sekä palveluasumista. Toimivalla vanhuspalvelujen rakenteella pystytään vastaamaan lisääntyviin palvelutarpeisiin nykyistä paremmin.

Kotihoidossa toteutetaan varahenkilöjärjestelmän kokeilu, jolla tavoitellaan suunnitelmallisempaa ja ennakoivampaa sijaisjärjestelyä kotihoidossa.

Vanhainkodin henkilöstömäärää lisätään yhdellä työntekijällä, jolloin päästään lähemmäksi valtakunnallisia mitoitus-suosituksia. Hankasalmi osallistuu muiden Jyväskylän seudun kuntien kanssa palveluseteli-kokeiluun, jolla pyritään pieni osa kotihoidon ja sen tukipalvelujen hoitamisesta ohjaamaan yksityisten sosiaalipalveluyrittäjien tuottamaksi asiakkaille annettavien palvelusetelien avulla.

Lasten päivähoitopalvelujen osalta esiintyvään kysyntään ja tarpeeseen vastataan lisäämällä perhepäivähoitajien määrää sekä olemalla mukana Jyväskylän seudulla toteutettavassa päivähoiton seudullisessa palvelualueessa. Näin hankasalmelaiset vanhemmat voivat niin halutessaan valita lapsensa hoitopaikaksi myös toisen sopimuskunnan alueella sijaitsevan päivähoitoyksikön. Hankasalmen kunnan päivähoitossa sovelletaan myös seudullisia maksuperusteita sekä toimintaperiaatteita. Hankasalmi osallistuu myös Varhaiskasvatuksen kehittämisyksikön (VARKE) toimintaan.

Terveystoimi

Mielenterveystoimiston lähihoitajan toimi täytetään toistaiseksi.

Terveystoimi on osaltaan mukana seututerveyskeskushankkeen suunnittelussa.

Perusterveydenhuollon painopistealueita suunnittelukaudella ovat:

D2D-hankkeen toimintatapojen jalkauttaminen perusterveydenhuollon pysyväksi toimintamalliksi.

Kansanterveydellisesti on merkittävien sydän- ja verisuonisairauksien ennaltaehkäisy tunnistamalla suuressa sairastumisvaarassa olevat riskihenkilöt. Tunnistamisen apukeinona hyödynnetään EVI-hankkeessa opittuja mini-interventio menetelmiä.

Koko avosairaanhoidon vastaanottotoiminnan uudelleen arviointi osana resurssien tehokasta kohdentamista tärkeisiin painopistealueisiin.

Henkilöstöryhmien välisen työnjaon selkiyttäminen.

Sairaalassa jatkuu koko työyhteisön työhyvinvointia tukeva kehittämishanke.

Mielenterveysyhdistys Tuikku ry:n toimintaa tuetaan edelleen.

Sivistyslautakunta

Kokonaishenkilöstömäärä tulee laskemaan opetustoimen puolella n. neljällä henkilöllä. Poistuma johtuu kunnanvaltuuston päätöksellä lakkautettavien Säkinmäen ja Venekosken koulujen toiminnan päättymisestä 1.8.2008 alkaen.

Budjetissa on huomioitu Aseman koulun peruskorjauksen alkaminen vuonna 2008. Varhaiseläkemenoperusteisen ennakkomaksujen osuus kohdistui erityisesti sivistystoimelle.

Yhteistyösuunnitelmia naapurikuntien kanssa jatketaan mm. kansalaisopistotoiminnan ja toisen asteen koulutuksen kehittämisessä. Sivistystoimenjohtajan palveluja myydään Konneveden kunnalle 40 %:n verran työajasta.

Sivistystoimen käytössä olevien tilojen käyttöastetta pyritään nostamaan sekä luopumaan vähäisen käyttöasteen tiloista.

Kunnan erityisopetuksen kokonaisjärjestelyä pyritään kehittämään.

Ympäristölautakunta

Ympäristötoimi on osallistunut Jyväskylän seudun yhteistyöhankkeisiin oman toimintonsa osalta. Tavoitteena on kehittää edelleen toimintoja kunnan Paras hankkeesta annetun lausunnon pohjalta Jyväskylän seudun kanssa.

Jätehuollon aluekeräyspisteet ovat toiminnassa koko kunnan alueella. Metsänmyyntiin on varauduttu 100.000 euron tavoitteella vuoden 2008 aikana.

Yksityisteiden avustusmäärärahat ovat edellisen vuoden tasolla. Vesi- ja jäteveden käyttötaksaa korotetaan.

Maankäytön suunnittelulla ja osallistumisella seudun tonttimarkkinointiin luodaan edellytyksiä asumisen ja teollisen toiminnan sijoittumiselle kuntaan.

Uuden jätevesipuhdistamon suunnittelu käynnistetään. Puhdistamon ympäristölupa-hakemus jätetään lupaviranomaiselle vuoden 2007 loppuun mennessä.

Aseman koulun peruskorjauksen käynnistämiseen varaudutaan kesällä 2008.

2.3. Käyttötalous

Käyttötalousmenot ovat 34 457 650 euroa ja käyttötaloustulot 10 266 650 euroa, nettomenot 24 191 000 euroa.

Käyttömenot nousevat vuoden 2007 varsinaisen talousarvion tasosta 2 489 303 euroa ja käyttötulot nousevat 583 588 euroa, nettomenojen kasvu 1 905 715 euroa, 8,6 %.

Kunnallisten palvelujen nettokustannuksiksi asukasta kohden tulee 4 418 euroa.

2.3.1. Yhteenveto käyttötalouden talousarviosta (1000€)

	Tp 2005	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ta 07 - Tae 08 muutos%
Tulot	9 997	11 113	9 683	10 267	6,0
Keskusvaalilautakunta	0	17	7	2	-71,4
Tilintarkastus	0	0	0	0	0,0
Kunnanhallitus	4 140	4 057	3 722	3 858	3,7
Sosiaali- ja terveyslautakunta	2 054	2 430	2 188	2 314	5,8
Sivistyslautakunta	311	327	237	270	13,9
Ympäristölautakunta	3 492	4 282	3 529	3 823	8,3
Menot	31 322	32 936	31 968	34 458	7,8
Keskusvaalilautakunta	3	19	14	18	28,6
Tilintarkastus	14	18	16	19	18,8
Kunnanhallitus	6 028	5 988	5 728	5 985	4,5
Sosiaali- ja terveyslautakunta	15 812	16 988	16 243	17 816	9,7
Sivistyslautakunta	5 766	5 968	6 059	6 374	5,2
Ympäristölautakunta	3 699	3 955	3 908	4 246	8,6
Netto	-21 325	-21 823	-22 285	-24 191	8,6
Keskusvaalilautakunta	-3	-2	-7	-16	128,6
Tilintarkastus	-14	-18	-16	-19	18,8
Kunnanhallitus	-1 888	-1 931	-2 006	-2 127	6,0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-13 758	-14 558	-14 055	-15 502	10,3
Sivistyslautakunta	-5 455	-5 641	-5 822	-6 104	4,8
Ympäristölautakunta	-207	327	-379	-423	11,6

2.4. Rahoitus

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 1 326 000 euroa ja verotuloja 903 000 euroa enemmän kuin vuonna 2007.

Aikaisemmin rahoituksessa sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksiin on sisällynyt myös toimeentulotuen valtionosuus, mutta vuoden 2006 alusta se on merkittävä käyttötaloustuloksi, jolloin tuloina kertyväksi summaksi on arvioitu vuodelle 2008

257 500 euroa. Toimeentulotuen valtionosuus on nykyisin toteumaperustainen, joten siksi kyseessä on arvio.

Yhteisöveron osalta kuntien jako-osuus pysyy 22,03 %:ssa.

Valtionosuudet ja verotulot (1000 €):

	Tp 2004	Tp 2005	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008
Valtionosuudet	10 404	10 726	11 257	11 517	12 843
- yleinen	334	317	404	386	386
- sosiaali- ja terveys	7 529	7 982	8 234	8 600	9 948
- opetus- ja kulttuuri	2 541	2 427	2 619	2 531	2 509
Verotulot	10 364	10 772	11 394	11 876	12 779
- tulovero	9 009	9 147	9 565	9 939	10 930
- yhteisövero	852	1 101	1 227	1 327	1 234
- kiinteistövero	503	524	602	610	615
Yhteensä	20 768	21 498	22 651	23 393	25 622

Vuosikatteeksi on budjetoitu 1 366 000 euroa. Investointien nettomeno on 2 292 000 euroa. Lainanlyhennykset ovat 673 000 euroa ja lainanotoksi on merkitty 1 600 000 euroa.

2.5. Henkilöstö

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt valtuustokauden kattavan henkilöstöstrategian, johon on linjattu henkilöstötyön keskeiset päälinjat valtuuston toimintakaudelle. Vuoden 2008 kuluessa kehitetään henkilöstösuunnittelua ja valmistellaan kunnan neljäs henkilöstökertomus vuosien 2005 -2007 tapaan. Henkilöstön parissa toteutetaan vuosittainen työtyytyväisyyskysely.

Kunnan henkilöstöstä KVTES:n piiriin kuuluville on tehty vuosina 2004–2007 aikana työn suorituksen arviointi, jonka pohjalta KVTES:n piirissä on siirrytty henkilökohtaisen lisän harkinnanvaraisen osan jakamiseen sekä arvioinnin pohjalta suoritettaviin työsuorituksen kehittämiskeskusteluihin. Teknisen sopimuksen piiriin kuuluvilla on oma työn tuloksellisuuteen perustuva palkkausjärjestelmänsä ja tämän talousarvion suunnittelukauden kuluessa kunta-alan palkkaus uudistus laajenee koko kunta-alalle. Opettajien palkkauksenkin piirissä työn vaatavuuden arviointi (TVA) otetaan ensi kerran käyttöön syksyllä 2007 ja sitä päästään taloussuunnittelukaudella toteuttamaan kunnolla.

Kunnan hallintosääntö uudistyy käynnistyy vuonna 2007 kuluessa ja tulee päätökseen alkuvuodesta 2008. Erityisesti henkilöstöpolitiikkaa koskevan luku tulee tärkeään rooliin, koska uuden kunnallisia viranhaltijoita koskevan lain voimaantulon myötä kunnan oma virkasääntö ei ole enää lainvoimainen. Hallintosääntönsä linjaukset henkilöstöön liittyen muodostavat kunnan henkilöstöpolitiikan perustan yhdessä henkilöstöstrategian kanssa tulevina vuosina.

Henkilöstön määrässä ja rakenteessa talousarvion suunnittelukaudella tapahtuvat muutokset pyritään pitämään vähäisinä, mutta etenkin seutukunnallinen yhteistyö saattaa aiheuttaa muutoksia. Samoin muutoksia aiheuttavat oman palvelurakenteen uudistukset. Henkilöstöstrategiaan nojaten tullaan henkilöstön asemaa koskevia muutoksia viemään läpi tarkasti yhteistoimintamenettely huomioon ottaen. Henkilöstön

kokonaismäärä on taloussuunnitelmakaudella Hankasalmella saatava kääntymään laskuun.

Suunnittelukauden kuluessa tullaan ne nykyiset virkasuhteet, joissa työntekijän tehtäviin ei kuulu julkisen vallan käyttöä, muuttamaan työsuhteiksi.

2.6. Investoinnit

Suurin alkava investointikohde vuonna 2008 on Aseman koulun peruskorjaus, joka jatkuu vuoden 2009 kuluessa. Metsätähden automaattinen sammuksjärjestelmä, sairaalan ilmanvaihdon muutostyöt ja kunnanviraston puhelinvaihteen uusiminen ovat muita keskeisiä investointikohteita vuonna 2008.

Vesi- ja viemärlaitoksen osalta suurin investointi on suunnitelmavuodesta 2008 alkaen suunnittelutöillä käynnistyvä jätevedenpuhdistamo-hanke ja siihen liittyvä siirtolinja Niemisjärveltä. Jätevesihanke ohjaa käytännössä muuta investointiohjelmaa ja siihen käytettävissä olevia varoja. Vuosina 2009 – 2010 aiheutuvat sen suurimmat kuluvaikutukset kuntatalouteen.

Irtaimen omaisuuden kohdalla kunnan puhelinvaihteen lisäksi keskeisiä investointeja ovat röntgenlaitteiston digitalisointi terveystoimessa samoin kuin tietojärjestelmätasolla alue-effican luominen samalla sektorilla. Sivistystoimessa uusitaan Kuuhankaveden koulun keskusradiojärjestelmää ja Hankasalmen historian 2. osan työstäminen jatkuu.

Liikenneväylien osalta investoidaan muun muassa Niemisjärven kaavateihin.

2.7. Alijäämän kattaminen

Kumulatiivinen alijäämä 31.12.2006 on 804 968,63 euroa. Alijäämää voidaan arvella kertyvän vuoden 2007 tilinpäätöksessä lisää noin 700 000 euroa. Katettavaa alijäämää olisi tällöin suunnittelukaudella 2008 – 2011 kaikkiaan 1505 000 miljoonaa euroa

Alijäämä katetaan suunnittelukauden kuluessa seuraavasti:

v. 2008 ylijäämä	266 000 €
v. 2009 ylijäämä	725 000 €
v. 2010 ylijäämä	624 000 €
v. 2011 ylijäämä	50 000 €

Laaditussa suunnitelmassa on huomattavaa ensinnäkin se, että heti jo vuonna 2008 on tarkoitus saada talous tasapainoon ja katkaista viime vuosien alijäämäinen kehitys. Suunnittelukaudella alijäämä tulisi kokonaisuudessaan katetuksi. Keskeisenä keinona alijäämän kattamisen mahdollistamiseen käytetään veronkorotusta ja menojen hallintaan saamista.

Nyt laadittu suunnitelman toteutumismahdollisuus sisältää käytännössä useita eri reunaehtoja:

1) 3 - 4 % menokuri

Taloussuunnitelmakaudella arvioidaan kuntien käyttötaloustulojen ulkopuolisen rahoituksen (verotus- ja valtionosuustulot) vuotuisen kasvun pysähtyvän alle 4 % kasvutason. Tämä kehitys edellyttää kulujen hallittua kasvua – käytännössä nykytason menojen leikkaamista. Taloussuunnitelma on laadittu yhteneväiseksi alijäämän kattamissuunnitelman kanssa. Vuonna 2008 menot saavat kasvaa lähes 5 %, mutta kyseinen

vuosi on etupainotteisen kunta-alan palkkasopimuksen kustannusvaikutusten vuoksi taloussuunnitelmavuosista silti melkein tiukin.

2) Poistojen kasvu

Yllä olevassa suunnitelmassa on huomioitu poistojen kasvu investointiohjelman mukaisesti. Lainan oton ja investointien suhteen pyritäänkin pitäytymään pääsääntöisesti taloussuunnittelun linjoissa, jotta kattamissuunnitelma voisi toteutua. Investointiohjelman ulkopuolisia investointeja tai konsernitason ennakkoimattomia investointeja on siis taloussuunnitelman puitteissa melko mahdotonta toteuttaa. Investointiohjelman mukaisen poistojen kasvun alijäämän kattamissuunnitelma kestää.

3) Verotuksen tason tarkastaminen rahoitusmenoja ja kasvavia poistoja kattamaan

Kunnan lainakanta kasvaa selkeästi taloussuunnitelmakaudella ja poistojen määrä säilyy tasollisesti korkeana. Alijäämän kattamissuunnitelma lähtee siitä, että vuonna 2008 tullaan veroprosenttia nykyisestä 19 %:sta korottamaan tasolle 20 % ja vuonna 2009 tarkastetaan tarvetta korottaa kiinteistöverotustakin.

4) Rakenteelliset uudistukset ja seututerveyskeskus sekä muu yhteistyö

Ja lopuksi on todettava, että 3 - 4 % menokuri vaatii toteutuakseen uudenlaisia tapoja tuottaa palveluja, turhista tiloista luopumisia ja seutukunnallisia palvelujen tuottamistapoja. Suurin yksittäinen palvelukokonaisuus, joka alijäämän kattamissuunnitelman laatimisessakin on otettu huomioon, on seututerveyskeskus.

Alijäämän kattamissuunnitelmaa tarkastellaan puolivuositain

Alijäämän kattamissuunnitelmaa tarkastellaan ja tarvittaessa päivitetään niin talousarvion kuin tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä puolivuositain. Vuodelle 2007 laadittua alijäämän kattamissuunnitelmaa on selkeästi jouduttu tarkistamaan, kun alijäämä on vuonna 2007 jatkamassa ennakoidusta poiketen kasvuaan. Samoin palkkaratkaisut estävät alle 4 %:n kustannusnousuun pääsemisen. Seututerveyskeskushankeen jatko on myös vielä auki ja investointiohjelman suurten investointien kustannusarviot kasvaneet.

Niinpä aiemmassa suunnitelmassa jo olleen veronkorotuksen kohdalla on päädytty aiemmin esillä olleista aikavaihtoehdoista aikaisimpaan, eli verotuksen tasoa tarkastellaan jo vuonna 2008 ja tasollisesti 20 %:iin asti. Muutoin alijäämän kattamissuunnitelman pohja on vuoden 2007 talousarvion kaltainen.

3. Käyttötalous ja toiminta

3.1. Keskusvaalilautakunta

Tehtävä: Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Vaalien erilaiset valmistelutoimenpiteet
- Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen
- Kunnallisvaaleissa lisäksi ehdokashakemusten vastaanotto ja tarkastaminen, ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen, ennakkoäänten laskenta ja kaikkien äänten tarkastuslaskenta ja tiedottaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Kunnallisvaalit 2008, europarlamenttivaalit 2009 ja eduskuntavaalit 2011

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	17	7	2	9	0	9
Menot	19	14	18	14	0	14
<i>Netto</i>	<i>-2</i>	<i>-7</i>	<i>-16</i>	<i>-5</i>	<i>0</i>	<i>-5</i>

3.2. Tarkastuslautakunta

Tehtävä: Kunnan talouden tarkastus kuntalain 71 §:n mukaisesti.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Hallinnolle ja taloudenpidolle valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toetutumisen arviointi
- Kunnan toimintojen ja painotusten tarkoituksenmukaisuuden arviointi
- Valtuuston käsittelyyn tulevien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Hallintokuntien toimintojen jatkuvaa arviointia erillisen työsuunnitelman mukaan
- Kuntakonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen arviointi
- Tarkastuslautakunta laajentaa tehtävänsä huolehtimalla kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen ja arvioinnin yhteensovittamisesta kuntalain muutosten edellyttämällä tavalla.

Toiminnalliset tavoitteet:

Määritellään vuosittain laadittavassa tarkastussuunnitelmassa.

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	18	16	19	20	20	21
<i>Netto</i>	<i>-18</i>	<i>-16</i>	<i>-19</i>	<i>-20</i>	<i>-20</i>	<i>-21</i>

3.3. Kunnanhallitus

3.3.1. Luottamushenkilöhallinto

Tehtävä: Kunnan johtaminen ja edunvalvonta

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Valtuuston ja kunnanhallituksen tarvitsemien palvelujen tuottaminen
- Kunnanjohtajan tehtävät
- Kuntaorganisaation toiminnan kehittäminen ja strategiatyö
- Kunnan edustaminen, edunvalvonta ja suhdetoiminta
- Järjestöjen tukeminen, opiskelijastipendit ja strategisesti tärkeiden tapahtumien tukeminen
- Joukkoliikenteen tukeminen
- Vesihuoltoavustukset

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Valtuustokauden strategian seuranta ja sen mukaisten toimenpiteiden ja tavoitteiden eteenpäin vieni ja seuranta
- Kunta- ja palvelurakennemuutoksen edellyttämät toimenpiteet
- Hyvinvointistrategian laadinnan loppuun saattaminen valtuustokauden loppuun mennessä ja hyvinvointia seuraavan asiakirjan päivittäminen
- Haja-asutusalueiden vesihuoltohankkeiden edistäminen varattujen määrärahojen puitteissa
- Luottamushenkilötoiminnan tukeminen ja kehittäminen sekä kuntalaisen vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen
- Seudullisen kuntayhteistyön päävastuu ja painopisteenä seudullisen terveystoimen eteenpäin vieminen vuoden 2008 kuluessa

Avustukset	TA 2006	TA 2007	TA 2008
* Veteraanien kuntoutus	11 000	10 000	10 000
* 4 H-yhdistyksen yleisavustus	13 000	12 500	12 500
* Stipendit tutkinnon suorittaneille hankasalmelaisille nuorille	16 000	28 000	36 000
* Seurantalojen ylläpitoavustukset	4 000	3 500	3 500
* Haja-asutusalueiden vesihuolto	50 000	43 000	42 000
* Joukkoliikenteen tukeminen	50 000	50 000	50 000
* Palkkiot omakotitalojen rakentajille	48 000	9 000	21 000
* Strategisten tapahtumien tuki		30 000	25 000

Toiminnalliset tavoitteet:

- Kunnan sääntöjen uusiminen Hallintosäännön uudistaminen ja kunnan muiden sääntöjen uusiminen
- Valtuustokauden strategia Toteutumisen seuranta tilinpäätöksen yhteydessä vuodesta 2008 alkaen säännöllisesti
Aiempien vuosien seuranta vuoden 2008 ensimmäisessä valtuuston kokouksessa
- Hyvinvointistrategia Hyvinvointistrategian laatiminen valtuustokauden loppuun mennessä

Omistajapoliittinen tavoite:

- Vuoden 2008 aikana Kiinteistö Oy Hankasalmen Hakan on laadittava perusteltu kiinteistöjen ylläpito- ja peruskorjaussuunnitelma rahoitusarvioineen
- Lisäksi kunnanvaltuuston on päätettävä konserniohjeista

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	14	1	0	0	0	1
Menot	571	516	549	565	588	612
Netto	-557	-515	-549	-565	-588	-611

3.3.2. Hallintopalvelut

Tehtävä: Yleis- ja henkilöstöhallinto, talous- ja atk-palvelut sekä yleinen edunvalvonta

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Kunnanvaltuuston ja –hallituksen kokousten valmistelu ja päätösten täytäntöönpano
- Kunnan neuvonta, puhelinvaihe sekä yleinen tiedotus
- Virka- ja työsuhdeasiain hoito sekä henkilöstön ja työyhteisöjen kehittäminen
- Keskusarkiston ylläpito
- Taloushallinnosta ja palkanlaskennasta vastaaminen
- Tietohallinnon ylläpito ja kehittäminen sekä atk-tuki
- Yleisestä edunvalvonnasta huolehtiminen sekä kuluttajaneuvonnan järjestäminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Henkilöstöstrategian toteutumisen seuranta ja uuden strategian laatiminen tulevalle valtuustokaudelle
- Kunnan tiedotuslehden kehittäminen, sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän monipuolistaminen ja kehittäminen. Kriisiviestintävalmiuden varmistaminen
- Talousarvion toteutumisen seurannan kehittäminen
- Asiakirjahallinnon kohdalla sähköiseen liitemuotoon siirtyminen vaiheittain
- Työilmapiirikartoituksen läpikäyminen ja sen vaatimat kehittämistoimet

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tehokas palvelutuotanto	nettomeno % kunnan kokonaismenoista	3,3	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Kunnan tiedotuksen parantaminen	Hankauutiset-palstan käyntimäärät (kävijäseuranta/kuukausi)		100	100	100	100	100
Moitteeton yleishallinto	Kunnanhallituksen tai –valtuuston sekä kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätöksistä aiheutuneiden valitusten lukumäärä	3	2	2	2	2	2
	aiheellisiksi osoittautuneiden valitusten lukumäärä	0	0	0	0	0	0

* valitusten lukumäärään ei ole laskettu mukaan oikaisuvaatimuksia

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Talouspalvelut						
Tulot	1	1	0	0	0	0
Menot	173	178	203	211	219	228
<i>Netto</i>	-172	-177	-203	-211	-219	-228
Atk-palvelut						
Tulot	3	1	2	2	2	2
Menot	158	180	184	190	198	206
<i>Netto</i>	-155	-179	-182	-188	-196	-204
Yleinen edunvalvonta ja kuluttajaneuvonta						
Tulot	35	40	40	41	42	43
Menot	41	44	49	50	52	54
<i>Netto</i>	-6	-4	-9	-9	-10	-11
Kunnallisverotus						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	112	109	112	116	121	126
<i>Netto</i>	-112	-109	-112	-116	-121	-126
Yleishallinto						
Tulot	30	18	18	19	19	20
Menot	199	251	262	272	282	293
<i>Netto</i>	-169	-233	-244	-253	-263	-273
Henkilöstöhallinto						
Tulot	80	45	48	49	51	53
Menot	192	177	182	188	196	203
<i>Netto</i>	-112	-132	-134	-139	-145	-150
Hallintopalvelut yhteensä						
Tulot	149	105	108	111	114	118
Menot	875	939	992	1 027	1 068	1 110
<i>Netto</i>	-726	-834	-884	-916	-954	-992

3.3.3. Kehittämispalvelut

Tehtävä: On luoda edellytyksiä yrittämisen ja asumisen kuntana kehittymiseen.
Työttömyyden alentaminen, maatalouden ja maaseutuelinkeinojen kehittämistyö sekä maatalouslomituksen järjestäminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Yritystoiminnan toimintaedellytysten vahvistaminen (tonttipolitiikka, rahoitusvaihtoehdot)
- Hyvän yhteistyön vahvistaminen yritysten ja sidosryhmien välille, sekä uuden yritystoiminnan / uusien yritysten hankkiminen. Kunnan kehittämisedellytysten vahvistaminen mm. hanketoiminnan avulla
- Kunnallisesta työllistämisestä vastaaminen
- Maatilatalouden ja yritystoiminnan toimintaedellytysten parantaminen mm. sukupolvenvaihdoksia ja investointeja edistäen
- Tukihallinnon tehokas ja joustava toteutus
- Lomitushallinnon tehtävien hoito ja hallinnosta vastaaminen seitsemän kunnan alueella.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Yksi uusi yritys tai laajennus ysitien yritysputkeen. (aktiivointitilaisuudet)
- Elinkeino- ja työllisyysstrategian laatiminen
- Pienimäen asuinalueen suunnittelutyön 1. vaiheen loppuun saattaminen.
- Lisämaan hankinta ysitien yritysputkesta
- Matkailun kokonaissuunnitelman (Master Plan) toimenpiteiden edistäminen
- Työttömyyden alentaminen <11 prosenttiin.
- Uuden hankekauden käynnistyminen / uudet hankkeet
- Maatilojen sukupolvenvaihdosten ja investointien lisääminen (aktiivointitilaisuudet)
- Koulutussuunnitelman laatiminen lomittajille ja koulutuksen keskittäminen tilakohtaiseen koulutukseen mahdollisuuksien mukaan
- Työtyytyväisyyden lisääminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Ta 2008	Ts 2009	Ts 2010
Yrittämisen edellytysten parantaminen	Yritysten määrän nettomuutos	+19	+10	+10	+10	+10
Asukasohjan kasvattaminen	Väestömäärän muutos	-10	+20	+20	+20	+20

Maatilayritysten määrä vähenee hitaammin, kuin K-Suomessa keskimäärin	Toteutuneet sukupolvenvaihdokset	+8	+8	+8	+8	+8
Lomituspäivien kokonaismäärän kehitys	Lomituspäivien määrä	21502	21000	20000	19000	18500
Työ hyvinvoinnin lisääminen (lomitus)	Sairauspoissaolojen määrä htv	16	10	10	8	8

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Elinkeinopalvelut						
Tulot	68	78	13	13	14	15
Menot	410	360	321	333	346	360
<i>Netto</i>	-342	-282	-308	-320	-332	-345
Maaseutupalvelut						
Tulot	2	0	0	0	0	0
Menot	87	92	96	99	103	107
<i>Netto</i>	-85	-92	-96	-99	-103	-107
Lomituspalvelut						
Tulot	3 534	3 309	3 437	3 489	3 373	3 334
Menot	3 495	3 309	3 437	3 489	3 373	3 334
<i>Netto</i>	39	0	0	0	0	0
Hankkeet						
Tulot	68	0	0	0	0	0
Menot	69	0	0	0	0	0
<i>Netto</i>	-1	0	0	0	0	0
Kunnallinen työllistäminen						
Tulot	222	230	219	226	235	244
Menot	481	513	507	521	542	564
<i>Netto</i>	-259	-283	-288	-295	-307	-320
Tukityöllistäminen yrityksiin						
Tulot	0	0	80	83	86	89
Menot	0	0	82	85	88	92
<i>Netto</i>	0	0	-2	-2	-2	-3
Kehittämispalvelut yhteensä						
Tulot	3 894	3 617	3 749	3 811	3 708	3 682
Menot	4 542	4 274	4 443	4 527	4 452	4 457
<i>Netto</i>	-648	-657	-694	-716	-744	-775

Kunnanhallitus yhteensä	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	4 057	3 722	3 858	3 922	3 822	3 801
Menot	5 988	5 728	5 985	6 119	6 108	6 179
<i>Netto</i>	-1 931	-2 006	-2 127	-2 197	-2 286	-2 378

3.4. Sosiaali- ja terveyslautakunta

3.4.1. Sosiaalipalvelut

Tehtävä: Kehitysvamma-, lastensuojelu-, vammais-, ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen järjestäminen ja niihin liittyvä sosiaalityö

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Kehitysvammopalveluilla autetaan asiakkaita, joiden toimintakyky on häiriintynyt synnynnäisesti tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi.
- Lastensuojelulla turvataan lapsen oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen ja vaikutetaan kasvuolosuhteisiin sekä tuetaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään ja toteutetaan yksilö- ja perhekohtaista lastensuojelua.
- Vammaispalveluilla edistetään vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistään ja poistetaan vammaisuuden aiheuttamia haittoja omaisten ja eri yhteistyötahojen kanssa.
- Myöntämällä toimeentulo- ja elatustukea, jotka ovat viimesijaista taloudellista tukea, tuetaan, ohjataan ja neuvotaan asiakkaita omatoimisuuteen ja itsenäiseen selviytymiseen, mikäli asiakkaan omat varat tai tulot eivät riitä kohtuullisiin elinkustannuksiin.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Asiakkaan tarpeista lähtevän palveluketjuajattelun ja toimintatapojen kehittäminen lasten palveluista aikuisten palveluihin avo- ja laitospalveluiden välillä
- Yhteistyön lisääminen eri hallintokuntien ja lähikuntien välillä huomioiden kunta- ja palvelurakennemuutosten tuomat vaatimukset
- Henkilökunnan vakiinnuttaminen, ammattitaidon ylläpitäminen ja työssä jaksamisen tukeminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Asiakasnäkökulma Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyskysely sosiaalipalvelujen asiakkaille tyytyväisyys %	ei ole mitattu	> 80	> 80	> 80	> 80	> 80
Prosessinäkökulma Taloudellisuus	Sosiaalipalvelukulut Netto €/asukas	551*	438	495	495	495	495
Vaikuttavuusnäkökulma Kohdentuvuus/ resurssien suuntaaminen tarpeiden mukaisesti	Sosiaalipalvelujen asiakkaiden osuus kunnan väestöstä %	15,8*	16	16	16	16	16

Henkilöstönäkökulma	Työyhteisökiekko						
Henkilöstön hyvinvointi ja ammatillinen osaaminen	Sosiaalipalvelut						
	Koulu-	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5
	tus/työkokous/seminaaripäivät/työntekijät	3	3-10	3-10	3-10	3-10	3-10

* Ei ole mitattu aiemmin, tiedot poimittu tilastoista vertailutiedoksi

	Tp 2006	Ta2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Hallinto ja toimisto						
Tulot	2	1	1	1	1	1
Menot	167	136	152	156	162	169
<i>Netto</i>	-165	-135	-151	-155	-161	-168
Sosiaalityö						
Tulot	9	6	1	1	1	1
Menot	637	442	371	387	403	419
<i>Netto</i>	-628	-436	-370	-386	-402	-418
Vammaispalvelut						
Tulot	21	22	22	23	24	24
Menot	479	355	430	456	474	493
<i>Netto</i>	-458	-333	-408	-433	-450	-469
Toimeentuloturva						
Tulot	316	329	328	340	354	368
Menot	932	935	971	1 010	1050	1092
<i>Netto</i>	-616	-606	-643	-670	-696	-724
Asuntola-toimintakeskus						
Tulot	51	46	46	47	49	51
Menot	299	321	306	315	328	341
<i>Netto</i>	-248	-275	-260	-268	-279	-290
Kuntouttava työtoiminta						
Tulot	1	14	10	10	11	11
Menot	2	4	25	25	27	28
<i>Netto</i>	-1	10	-15	-15	-16	-17
Avopalvelut						
Tulot	118	111	187	190	198	206
Menot	789	772	1 089	1 132	1 177	1 224
<i>Netto</i>	-671	-661	-902	-942	-979	-1 018
Sosiaalipalvelut yhteensä						
Tulot	518	529	595	612	638	662
Menot	3 305	2 965	3 344	3 481	3 621	3 766
<i>Netto</i>	-2 787	-2 436	-2 749	-2 869	-2 983	-3 104

3.4.2. Kotihoito ja vanhustyö

Tehtävä: Hoito- ja huolenpitopalvelujen tuottaminen kotona ja vanhusten laitoshoidon tuottaminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Kotihoito edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia ammattitaitoisilla ja kokonaisvaltaisilla hoito- ja huolenpitopalveluilla yhteistyössä omaisten ja muiden tahojen kanssa ja tukee asiakkaiden omatoimisuutta.
- Vanhainkodin toiminta-ajatuksena on antaa hoitoa ja huolenpitoa kodinomaisissa olosuhteissa vanhuksille, jotka eivät enää selviydy tukitoimienkaan avulla omassa kodissaan, sekä tarjota lyhytaikaishoitoa omaishoidon ja kotihoidon turvin kotona asuville ikäihmisille.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Vanhusten palvelurakenteen muuttaminen avohoidon suuntaan vahvistamalla kotihoitoa ja palveluasumista
- Oikea hoidon porrastus ja palveluprosessien sujuvuus
- Ehkäisevät kotihoidon ja terveystarkastukset kalenterivuonna 80 täyttävien luona
- Dementiahoidon kehittäminen ja laajentaminen
- Vanhuspalveluiden kehittäminen yhdessä verkostokaupungin kuntien kanssa

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Kotihoidon pääsy 14 vrk:ssa	jonotusaika vrk	heti	< 14	< 14	< 14	< 14	< 14
Taloudellisuus; €suorite	koho/br/asiakas	4343	5460	6450	6450	6450	6450
	pk/br/käyntipv	80	70	81	81	81	81
	laitushoito: . br/€asukas	200	200	230	230	230	230
	. hoitopv/br/€	104	104	120	120	120	120
Kohdentuvuus, palvelujen piirissä %	Yli 75-vuotiaista palvelujen piirissä	27	25	25	25	25	25
	Vanhainkodilla Rava yli 3,00 %	60	80	80	80	80	80
Henkilöstön hyvinvointi ja ammatillinen osaaminen	Työyhteisökiekkoo 1-5						
	- koho	3,14	>4	>4	>4	>4	>4
	- vko	2,94	> 3,5	>3,5	>3,5	>3,5	>3,5

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Hoito- ja huolenpitopalvelut						
Tulot	172	132	133	136	141	147
Menot	977	918	1 032	1 066	1109	1153
<i>Netto</i>	-805	-786	-899	-930	-968	-1 006
Tukipalvelut						
Tulot	162	153	152	154	161	167
Menot	235	209	222	230	239	249
<i>Netto</i>	-73	-56	-70	-76	-78	-82
Vanhusten perhehoito yli 65 v.						
Tulot	57	58	0	0	0	0
Menot	136	138	0	0	0	0
<i>Netto</i>	-79	-80	0	0	0	0
Päivätoimintakeskus						
Tulot	22	23	43	44	46	47
Menot	108	95	111	114	119	123
<i>Netto</i>	-86	-72	-68	-70	-73	-76
Omaishoidontuki						
Tulot	28	3	0	0	0	0
Menot	95	91	0	0	0	0
<i>Netto</i>	-67	-88	0	0	0	0
Palveluasunnot						
Tulot	20	20	7	7	7	7
Menot	161	218	214	219	228	237
<i>Netto</i>	-141	-198	-207	-212	-221	-230
Vanhainkoti						
Tulot	244	169	246	251	261	272
Menot	1 119	1 117	1 274	1 314	1 366	1 421
<i>Netto</i>	-875	-948	-1 028	-1 063	-1 105	-1 149
Vanhustyö ja kotihoito yhteensä						
Tulot	705	558	581	592	616	640
Menot	2 831	2 786	2 853	2 943	3 061	3 183
<i>Netto</i>	-2 126	-2 228	-2 272	-2 351	-2 445	-2 543

3.4.3. Päivähoito

Tehtävä: Varhaiskasvatuksen järjestäminen lapsille ennen oppivelvollisuuden alkamista ja esiopetuksen järjestäminen niille lapsille, jotka tarvitsevat päivähoitopalveluja esiopetuksen lisäksi.

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Päivähoitoa järjestetään eri elämäntilanteissa olevien perheiden lapsille lasten kasvun, kehityksen ja oppimaan oppimisen tukemiseksi.
- Järjestämipaikkoina ovat päiväkodit, ryhmäperhepäivähoito, lasten kotona tapahtuva kolmiperhepäivähoito ja perhepäivähoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito.
- Kunta tukee vanhempia maksamalla lasten kotona tapahtuvasta hoidosta koti-hoidon tukea tai yksityisen hoidon tukea.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Asiakaslähtöisen toimintatavan toteuttaminen
- Varhaiskasvatussuunnitelman käytön nivouttaminen arkipäivän toimintaan
- Lisä- ja täydennyskoulutuksen kehittäminen tukemaan työssä oppimista ja jaksamista
- Yli kuntarajojen toteutuvan päivähoitoyhteistyön vakiinnuttaminen
- Päivähoidon puolipäivä/ osapäivätoiminnan ja avoimen kerhotoiminnan kehittäminen yhteistyötahojen kanssa

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Asiakasnäkökulma: Tyytyväiset päivähoito- palvelujen käyttäjät	Asiakaskysely palvelujen käyt- täjille joka toinen vuosi	ei arvi- oitu	>85	>85	>85	>85	>85
Prosessinäkökulma: Päivähoidon järjestämi- nen taloudellisesti laa- dusta huolehtien	Hoitopäivän hinta – br €/lapsi Kunnallisen päivähoidon nettokustannuk- set/ hoidossa olevat lapset 31.12/kk Kunnallisen päivähoidon bruttokustannuk- set/ hoitopai- kat/kk	<50 €	<50 €				
			570e/ kk	580e/ kk	580e/ kk	585e/ kk	590e/ kk
			700e/ kk	710e/ kk	710e/ kk	715e/ kk	715e/ kk
Vaikuttavuusnäkö- kulma: Laadukkaan päivähoi- don järjestäminen kumppanuudessa van- hempien kanssa	Lapsikohtainen varhaiskasvatus- suunnitelma käytössä %	-	80	90	95	95	95

Henkilöstönäkökulma							
Henkilöstön hyvinvointi ja ammatillinen osaaminen	Työssä hyvinvointi - työyhteisökierros 1-5 Koulutuspäivät	>4 3-10	>4 3-10	>4 3-10	>4 3-10	>4 3-10	>4 3-10

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Sillankorvan päiväkot						
Tulot	50	47	53	54	56	59
Menot	377	402	448	459	478	497
<i>Netto</i>	-327	-355	-395	-405	-422	-438
Metsätähden päiväkot						
Tulot	21	29	33	34	35	36
Menot	208	203	251	258	268	278
<i>Netto</i>	-187	-174	-218	-224	-233	-242
Perhepäivähoito						
Tulot	93	82	87	89	93	96
Menot	505	489	574	587	611	635
<i>Netto</i>	-412	-407	-487	-498	-518	-539
Ryhmäperhepäivähoito						
Tulot	23	16	21	21	22	23
Menot	111	106	133	135	141	146
<i>Netto</i>	-88	-90	-112	-114	-119	-123
Lasten kotihoidontuki						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	293	295	285	297	308	321
<i>Netto</i>	-293	-295	-285	-297	-308	-321
Päivähoito yhteensä						
Tulot	187	174	194	198	206	214
Menot	1 494	1 495	1 691	1 736	1 806	1 877
<i>Netto</i>	-1 307	-1 321	-1 497	-1 538	-1 600	-1 663

Sosiaalitoimi yhteensä	Tp2006	Ta2007	Tae2008	Ts2009	Ts2010	Ts2011
Tulot	1 410	1 261	1 370	1 402	1 460	1 516
Menot	7 630	7 246	7 888	8 160	8 488	8 826
<i>Netto</i>	-6 220	-5 985	-6 518	-6 758	-7 028	-7 310

3.4.4. Avoterveydenhuolto

Tehtävä: Avoterveydenhuollon palveluiden tuottaminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus

- Koko terveystieteiden toiminta-ajatus on mahdollisimman kattavien ja laadukkaiden perusterveydenhuollon palvelujen järjestäminen kuntalaisille ja tarpeen mukaan niitä tarvitseville.
- Toiminta toteutetaan yksilöllisyyden, hoidon turvallisuuden, tasavertaisuuden, taloudellisuuden ja joustavuuden periaatteet huomioiden.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Kansanterveydellisesti merkittävien sairauksien ennaltaehkäisy
- Henkilöstöryhmien välisen työnjaon selkeyttäminen edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi
- Tietotekniikan mahdollisuuksien hyödyntäminen paikallisesti ja alueellisesti
- Päihde- ja muistihoidajatoiminnan edelleen kehittäminen suunnitelmakaudella
- Työterveyshuollon palveluiden kehittäminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Palveluiden saatavuus ja suunnitelmallisuus painopistealueiden mukaisesti tai ohjajanaan	1. Vastaanoton hoitohenkilökunnan ja terveydenhoitajien työnkuvan selkiyttäminen aikuis-ten terveysneuvonnassa 2. Työterveyshuollon asiakasyritysten palvelut toteutuvat tehdyn sopimuksen mukaisesti	- osittain	tot tot	tot tot			
Palvelutarpeita vastaava ammattitaitoinen, osaava ja hyvinvoiva henkilökunta	3. Täydennyskoulutus 3 – 10 pv /henkilö/vuosi	ei tot	tot	tot			
Ajantasainen talousseuranta	4. Vastuualueittain kuukausikohtainen seuranta ja seurannan analyysi talousarvion toteutumisesta	--	tot	tot			

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Hallinto						
Tulot	7	0	0	0	0	0
Menot	137	132	165	167	171	176
<i>Netto</i>	<i>-130</i>	<i>-132</i>	<i>-165</i>	<i>-167</i>	<i>-171</i>	<i>-176</i>
Terveysneuvonta						
Tulot	1	0	0	0	0	0
Menot	175	185	198	167	173	179
<i>Netto</i>	<i>-174</i>	<i>-185</i>	<i>-198</i>	<i>-167</i>	<i>-173</i>	<i>-179</i>
Työterveyshuolto						
Tulot	254	215	215	215	215	215
Menot	311	255	275	278	284	290
<i>Netto</i>	<i>-57</i>	<i>-40</i>	<i>-60</i>	<i>-63</i>	<i>-69</i>	<i>-75</i>
Vastaanotto						
Tulot	164	145	154	154	154	154
Menot	1 289	1 257	1 402	1 410	1 446	1 484
<i>Netto</i>	<i>-1 125</i>	<i>-1 112</i>	<i>-1 248</i>	<i>-1 256</i>	<i>-1 292</i>	<i>-1 330</i>
Täydentävät palvelut						
Tulot	81	64	64	75	75	75
Menot	450	425	438	453	462	471
<i>Netto</i>	<i>-369</i>	<i>-361</i>	<i>-374</i>	<i>-378</i>	<i>-387</i>	<i>-396</i>
Avoterveydenhuolto yhteensä:						
Tulot	507	424	433	444	444	444
Menot	2 362	2 254	2 478	2 475	2 536	2 600
<i>Netto</i>	<i>-1 855</i>	<i>-1 830</i>	<i>-2 045</i>	<i>-2 031</i>	<i>-2 092</i>	<i>-2 156</i>

3.4.5. Laitohoito, Terveyskeskussairaala

Tehtävä: Yleislääkäritasoisien sairaalahoidon tarjoaminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Mahdollisimman kattavien ja laadukkaiden perusterveydenhuollon tasoisten sairaalapalveluiden järjestäminen kuntalaisille ja tarpeen mukaan muille niistä tarvitseville

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Laadukas hoito ja hoidon jatkuvuuden turvaaminen henkilöstön yhteistyömalleja edelleen kehittämällä
- Tietotekniikan mahdollisuuksien hyödyntäminen paikallisesti ja alueellisesti
- Henkilöstön työssä jaksaminen ja hyvinvointi

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Toimiva hoidon porrastus	1. Tk-sairaalaan jonotusaika esh:sta on alle 1 vrk.	tot	tot	tot			
	2. Tk-sairaalaan jonotusaika jatkohoitoon ympärivuorokautiseen laitoshoidon on alle 3vkoa	--	tot	tot			
Motivoitunut työhön sitoutunut ammattitaitoinen henkilökunta	3. Tarpeen mukainen kohdennettu täydennyskoulutus 3-10 vrk/v/hlö	ei tot	tot	tot			
	4. Tyhy-kyselyn tulosten analyysin pohjalta laadittu toiminta-suunnitelma ja sen toteutus	--	tot	tot			
Toiminta taloudellista	5. Hoitopäivän hinta	104,23					
	6. Vuodeosaston käyttöaste 90-95%	97,7 %					

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	321	305	317	317	317	317
Menot	1 725	1 671	1 851	1 868	1 924	1 981
Netto	-1 404	-1 366	-1 534	-1 551	-1 607	-1 664

3.4.6. Mielen terveystoimisto

Tehtävä: Mielen terveystoimistojen tarjoaminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Tuottaa aikuisväestölle mielen terveystoimistojen ja psykiatristen sairauksien hoitamiseksi neuvonta-, tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalveluja sekä em. ongelmien ja sairauksien ennaltaehkäisy yhteistyössä perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Tuottaa yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla toteutettavia arjen hallintaan ja sosiaaliseen selviytymiseen liittyviä hoito- ja kuntoutuspalveluja

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Nopea ja tarpeenmukainen vastaaminen psykiatrisiin kriisitilanteisiin
- Ennaltaehkäisevän mielen terveystoimistojen kehittäminen yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien kanssa
- Kotikuntoutuksen kehittäminen yhteistyössä kotipalvelun kanssa ja erilaisten tukipalvelujen hyödyntäminen
- Yhteistyö mielen terveystoimistojen Tuikun kanssa pitkäaikaissairaiden ja päihdeongelmaisten elämänhallinnan lisäämiseksi ja muu omais- ja lähiverkostotoiminta
- Tietotekniikan mahdollisuuksien hyödyntäminen paikallisesti ja alueellisesti

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Palveluiden saata- vuus ja suunnitelmal- lisuus ja kustannuk- set	Mielenterveystoimisto 1. Hoitajaksot (uudet hoitajaksot ja pääty- neet hoitajaksot) Kuntoutumiskoti 2. Kuntoutumiskodin käyttöaste	2ss	4ss	4ss			
Palvelutarpeita vas- taava ammattitaitoi- nen, osaava ja hy- vinvoiva henkilökun- ta	3. Täydennyskoulutus 3 – 10 pv /hlö/vuosi	tot	tot	tot			
Yhteistyön sujuvuus sidosryhmien kanssa	4. Yhteistyötahojen kanssa sovittu yhtei- set toimintaperiaatteet	tot	tot	tot			

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Mielenterveystoimisto						
Tulot	4	4	2	2	2	2
Menot	157	198	229	240	245	251
<i>Netto</i>	-153	-194	-227	-238	-243	-249
Asuntolatoiminta						
Tulot	11	22	20	28	28	28
Menot	98	77	50	51	52	54
<i>Netto</i>	-87	-55	-30	-23	-24	-26
Mielenterveystyö yh- teensä:						
Tulot	15	26	22	30	30	30
Menot	255	275	279	291	297	305
<i>Netto</i>	-240	-249	-257	-261	-267	-275

3.4.7. Ympäristöterveydenhuolto

Tehtävä: Eläinlääkintähuollon järjestäminen päivystyksineen, terveystalvonta ja sen johto

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Huolehtia kunnan alueella olevien hyöty- sekä lemmikkieläinten perusterveyden- ja sairaanhoidosta sekä eläinsuojelusta ja eläinlääkintään liittyvistä virkatehtävistä, kuten tautivalvonnasta
- Tehtävänä on ensisijaisesti pyrkiä estämään ennalta väestöä uhkaavan terveysvaaran / haitan syntyminen tai minimoiminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Terveystalvontasopimusten ja –käyntien tekeminen ja yhä useamman tilan saattaminen terveystalvontaan piiriin
- Eläinlääkäripäivystyksen kehittämiseen osallistuminen
- Alueelliseen ympäristöterveydenhuollon yhteistyöhön osallistuminen osana seututerveyskeskusta
- Seututerveyskeskushankkeeseen liittyen ympäristöterveydenhuollon seudullistamiseen valmistautuminen vuoden 2009 alusta
- Yleinen terveystalvonta, elintarvike- ja tuoteturvallisuusvalvonta sekä em. liittyviin valtakunnallisiin valvontaprojekteihin osallistuminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Sairaskäyntien lukumäärä	suurelänkäynnit	660	650	650	650	650	650
	pienelänkäynnit	630	650	650	650	650	650
Maitohygieniatarkastukset = navettatarkastukset		22	20	20	20	20	20
Akuuttien sairastapausten hoito samana päivänä							
Ei kiireellisten tapausten hoito mielellään samalla viikolla							
Radonkartoitus	mittausmäärä	-	60–100	-	-	-	-
Elintarvike-/vesinäytetutkimukset	tutkimusmäärä	60	70	70	70	70	70
Koulujen/ päiväkotien terveellisyys	tarkastukset	4	tarvittaessa	tarvittaessa	tarvittaessa	tarvittaessa	tarvittaessa

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Terveysvalvonta						
Tulot	18	19	20	20	20	20
Menot	48	50	53	54	55	57
<i>Netto</i>	-30	-31	-33	-34	-35	-37
Eläinlääkintähuolto						
Tulot	8	1	1	1	1	1
Menot	84	76	89	91	93	95
<i>Netto</i>	-76	-75	-88	-90	-92	-94
Ympäristöterveydenhuolto yhteensä:						
Tulot	26	20	21	21	21	21
Menot	132	126	142	145	148	152
<i>Netto</i>	-106	-106	-121	-124	-127	-131

3.4.8. Hammashuolto

Tehtävä: Suun perusterveydenhuolto

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Tuottaa suun perusterveydenhuollon palveluja, hoitaa ja ennaltaehkäistä suusairauksia

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Omahoidon merkityksen korostaminen suusairauksien ennaltaehkäisyssä

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Toiminta taloudellista ja tehosta	Potilasmaksutulojen osuus menoista	31 %	31 %	35 %	35 %	35 %	35 %
	Käynnin nettohinta (euroa / käynti)	56,51	alle 50	50	50	50	50

Hammashuolto yht.	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	143	151	151	155	155	155
Menot	462	468	508	516	531	546
<i>Netto</i>	-319	-317	-357	-361	-376	-391

3.4.9. Erikoissairaanhoito

Tehtävä: Erikoissairaanhoito

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Kansanterveyslaissa kunnan järjestettäväksi säädettyjen palveluiden tuottaminen kuntalaisille

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Palveluiden oston keskittäminen Keski-Suomen Sairaanhoitopiirille

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Sopimusten mukaisten erikoissairaanhoidon palveluiden hankkiminen	Esh- palveluiden toteutuminen tehdyn sopimuksen mukaisesti	ei tot	tot	tot			

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	8	0	0	0	0	0
Menot	4 422	4 202	4 670	4 812	5 005	5 205
<i>Netto</i>	<i>-4 414</i>	<i>-4 202</i>	<i>-4 670</i>	<i>-4 812</i>	<i>-5 005</i>	<i>-5 205</i>

Terveystoimi yhteensä	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	1 020	926	944	967	967	967
Menot	9 358	8 996	9 928	10 107	10 441	10 789
<i>Netto</i>	<i>-8 338</i>	<i>-8 070</i>	<i>-8 984</i>	<i>-9 140</i>	<i>-9 474</i>	<i>-9 822</i>

3.5. Sivistyslautakunta

3.5.1. Peruskoulut

Tehtävä: Opetustoimi

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Perusopetus 0-9 luokkien oppilaille

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Yhtenäisen perusopetuksen toteuttaminen
- Oppilashuollon moniammatillisen yhteistyön kehittäminen
- Kaikille turvallinen kouluympäristö
- Lisäksi koulukohtaisen painopistealueet huomioiden ympäröivän yhteisön tarpeet

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Laadukas opetus	Oppilaiden oppimistulokset (todistuksen ka:n muutos)	0	<+/- 1	<+/- 1	<+/- 1	<+/- 1	<+/- 1
Henkilöstön ammattitaito	Kelpoisuusehdot täyttävien %-osuus	98	98	98	100	100	100
Taloudellisuus	Nettokustannukset/oppilas	6235	6483	7061	7148	7564	8153

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	69	27	53	53	55	57
Menot	4 056	4 160	4 380	4 362	4 536	4 717
<i>Netto</i>	-3 987	-4 133	-4 327	-4 309	-4 481	-4 660

3.5.2. Lukio

Tehtävä: Toisen asteen opetus

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Yleissivistävän lukiokoulutuksen antaminen hyvillä jatko-opintovalmiuksilla

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Perustehtävästä huolehtiminen
- Ylioppilaskirjoitusuudistusten ja lukion uuden tuntijaon tuomiin haasteisiin vastaaminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Laadukas oppiminen	Ylioppilaskirjoituksissa pakollisten kokeiden puoltoäänimääriä keskimäärin	4,1	>4	>4	>4	>4	>4
Hyvä sijoittuminen jatko-opintoihin	Ylioppilaista on sijoittunut kahden vuoden kuluttua yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskeluun (%)		>65	>65	>65	>65	>65
Taloudellisuus	Nettokustannukset €/opiskelija	6362	6266	6088	6413	6790	7398

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	39	30	34	35	37	38
Menot	710	732	728	754	784	815
Netto	-671	-702	-694	-719	-747	-777

3.5.3. Kansalaisopisto

Tehtävä: Opetus- ja harrastuspalveluiden tuottaminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Järjestää monipuolisia mahdollisuuksia omaehtoiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen
- Tuottaa elinikäisen oppimisen periaatteita noudattaen laadukkaita ja monipuolisia opetus-, kulttuuri- ja harrastuspalveluja alueellinen tasapuolisuus huomioiden

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Paikallisen ja alueellisen yhteistyön rakentaminen ja syventäminen
- Arviointijärjestelmän kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Aktiivinen viestintä ja tiedottaminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Vaikuttavuus	Netto-opiskelijoiden prosenttiosuus kuntien väestöstä (Hankasalmi-Konnevesi)	23,2	16	17	17	17	17
Taloudellisuus	Kirjanpidonmukaiset käyttökustannukset (netto)	40,46	44	44	45	45	46
Asiakastyytyväisyys	Asiakaskysely (arviointi 1-5)	4,3	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	118	88	78	81	84	87
Menot	404	402	422	433	450	468
<i>Netto</i>	<i>-286</i>	<i>-314</i>	<i>-344</i>	<i>-352</i>	<i>-366</i>	<i>-381</i>

3.5.4. Kulttuuritoimi

Tehtävä: Kulttuurityö

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Taiteen harjoittamisen ja harrastamisen tukemisen edellytysten parantaminen
- Kotiseututyön kehittäminen
- Tilaisuuksien järjestäminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Lastenkulttuuri
- Tapahtumat
- Kulttuuri ja terveys
- Seutuyhteistyö
- Historian kirjoittamisen jatkaminen
- Kulttuurikävelyt
- Kansalliset juhlapäivät
- Ystävyyskuntayhteistyö

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Monipuoliset kulttuuritapahtumat	Kävijämäärä	15500	16000	16000			
Taloudellisuus	Kunnan yleisen kulttuuritoimen käyttökustannukset/asukas		17,74	17,98	18,62	19,36	20,13
	Avustukset/asukas		1,61	1,79	1,86	1,93	1,99

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	16	6	5	5	6	6
Menot	145	100	106	109	114	118
<i>Netto</i>	<i>-129</i>	<i>-94</i>	<i>-101</i>	<i>-104</i>	<i>-108</i>	<i>-112</i>

3.5.5. Kirjasto

Tehtävä: Kirjastoaineiston ja tietopalvelun tarjoaminen asiakkaille

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Kirjasto on kaikille avoin kulttuuri-, virkistys ja tietopalvelulaitos.
- Kirjasto tukee oppimista, opiskelua ja tiedonhankintaa sekä kirjallisuuden ja eri

taiteenalojen harrastusta.

- Kirjasto luo tasavertaisia sivistyksellisiä mahdollisuuksia kaikille kuntalaisille ja tarjoaa monipuolisia ja moniarvoisia virikkeitä, edistää elinikäistä oppimista ja ehkäisee osaltaan syrjäytymistä.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Tasapuolisten kirjastopalveluiden tarjoaminen kaikille kuntalaisille asuinpaikasta riippumatta
- Kirjastopalvelujen pitäminen ajanmukaisina ja laadullisesti ja määrällisesti vähintään nykyisen tasoissa
- Saumaton yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa
- Kirjaston tietoliikenneyhteyksien jatkuva kehittäminen
- Erilaisten tapahtumien järjestäminen kirjaston peruspalveluiden lisäksi

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Pätevän henkilöstön ja sen ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen	Kirjastoalan koulutuksen saaneiden osuus kaikista työntekijöistä %	90	100	100	100	100	100
Kirjastopalvelujen kustannustehokkuus	Kirjaston käyttötulouden nettomenot euroa / asukas	50,53	49	55,45	57,39	59,72	62,12
Kirjastopalvelujen laatu ja asiakastyytyväisyys	Kokoelmien uudistuminen ja saavutettavuus.						
	Hankinnat / vuosi	2231	2250	2250	2300	2300	2350
	Aukiolotunnit / vuosi	3820	4000	4000	4000	4000	4000

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	15	13	9	10	10	11
Menot	296	287	319	331	344	358
Netto	-281	-274	-310	-321	-334	-347

3.5.6. Liikuntatoimi

Tehtävä: Liikuntapalvelujen tuottaminen

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Tavoitteena on tarjota kuntalaisille mahdollisuus liikunnan harrastamiseen ylläpitämällä liikuntapaikkoja, tukemalla liikuntajärjestöjä sekä järjestämällä liikuntatoimintaa.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Liikuntapaikkojen säilyttäminen käyttökunnossa
- Terveysliikunnan edistäminen
- Hyvä yhteistyö sidosryhmien kanssa

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Sisäliikuntatilojen käyttöaste	Varaukset arki-iltoina % aukioloajasta	95	96	96	96	96	96
Liikuntapaikat	Kunnossapito- ja hoitokustannukset sekä vuokrat, siviisuus, sähkö ja vesi (€/asukas)	25,4	25,3	27,4	27,5	27,6	27,7

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	2	1	13	14	14	15
Menot	195	198	217	225	234	243
Netto	-193	-197	-204	-211	-220	-228

3.5.7. Nuorisotoimi

Tehtävä: Ennaltaehkäisevä nuorisotyö ja toimiminen nuorten kokonaisvaltaisen elämäntilanteen hallitsemiseksi

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Ennaltaehkäisevä päihdetyö. Nuorten elinolojen parantaminen, nuorten syrjäytymisen ehkäisy sekä nuorten motivoiminen ottamaan vastuuta omasta elämästään

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Nuorten kansalaistoiminnan lisääminen
- Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen
- Työpajatoiminnan vakiinnuttaminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Nuorisotilojen ja bänditilojen ylläpitäminen	Määrä	5	5	5	5	5	5
Sijoittuminen työpajakakson jälkeen koulutukseen, työelämään tai harjoittelupaikkaan	Kysely		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

	Tp 2006	Ta 2007	Tae2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	67	72	78	80	83	86
Menot	159	177	199	205	213	222
<i>Netto</i>	-92	-105	-121	-125	-130	-136

Sivistyslautakunta yhteensä	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	327	237	270	278	289	300
Menot	5 968	6 059	6 374	6 419	6 675	6 941
<i>Netto</i>	-5 641	-5 822	-6 104	-6 141	-6 386	-6 641

3.6. Ympäristölautakunta

Tehtävä: Asumisen ja elämisen palvelut

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön tuottaminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Vesi- ja jätevesihuollon sekä siihen liittyvien toimintojen kehittäminen (infrastruktuuri)
- Maankäytön suunnittelu ja ohjaus: Hyvä ja turvallinen asuminen
- Monipuolinen laadukas palvelutarjonta

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Vuonna 2004 laaditun vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttaminen	Kunnan talouksista vesihuoltoverkoston piirissä, % (ei sis. vesiosuuskuntia)	42	44	46	48	50	52
Monipuolinen tonttitarjonta, vähintään kolmen vuoden reservi	Asuinrakennustontit, kpl - tonttikaupat 8 kpl/v	127	107	100	95	90	85
	Rivitalotontit, kpl - tonttikaupat 1 kpl/v	17	16	15	14	13	12
	Teollisuustontit, kpl - tonttikaupat 1 kpl/v	18	17	16	15	14	13
Palvelujen saatavuus ja laatutaso	Suoritettavat asiakaskyselyt kerran valtuustokaudessa				Kysely		

3.6.1. Ympäristöhuoltopalvelut

Tehtävä: Ympäristön hoito ja suojele, metsätilojen hoito

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Viihtyisän ja terveellisen ympäristön tuottaminen: viheralueiden hoito, ympäristövalvonta, jätehuollon järjestäminen ja kunnan metsätilojen hoito

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Ympäristönsuojelu: ympäristönsuojelulain toimeenpano, vesihuoltolain valvonta, ympäristön viihtyisyys, hoitoluokitus ohjaa vesistöjen hoitoa
- Puistot: viheralueiden hoito, asemankylän painopistealueena
- Jätehuolto: kuivajätteen aluekeräyksestä huolehtiminen, taajamien jätehuollon tarkastaminen, kompostoinnin tulevaisuuden selvittäminen
- Maa- ja metsätilat: taajamametsien hoito, hakkuu metsätaloussuunnitelman rajoissa, metsäsuunnitelman päivittäminen

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Ympäristön suojele: Vesistöjen hoito	Merkittävimpien vesistöjen tilan seuranta	x	x	x	x	x	x
Puistot: Viheralueiden ylläpitotaso	Euro/ ha	2413	2000	2000	2000	2000	2000
Maa- ja metsätilat: Metsätaloussuunnitelman mukainen käsittely	Suunnitelman toteutuminen, % alasta	hakkuu n.100 % hoito n. 100 %	noin 100 ± 10 %	noin 100 ± 10 %	noin 100 ± 10 %	n. 100 ± 10 %	noin 100 ± 10 %
Jätehuolto; Kotitalouksien jätehuollon laillisuus ja toimivuus	Järjestetyn jätehuollon piiriin kuuluvat kiinteistöt, %	97	85	98	98	98	98

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Ympäristönsuojelu						
Tulot	4	5	4	4	4	4
Menot	89	74	93	94	96	98
Netto	-85	-69	-89	-90	-92	-94
Vihertoimi						
Tulot	671	251	219	219	219	219
Menot	237	273	259	262	266	269
Netto	434	-22	-40	-43	-47	-50

Ympäristöhuoltopalvelut yhteensä:						
Tulot	675	256	223	223	223	223
Menot	326	347	352	356	362	367
<i>Netto</i>	<i>349</i>	<i>-91</i>	<i>-129</i>	<i>-133</i>	<i>-139</i>	<i>-144</i>

3.6.2. Asunto- ja lupapalvelut

Tehtävä: Maankäytön, rakentamisen ja valvonnan sekä asumisen palvelut

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Laadukkaan ja turvallisen asumisen sekä tasokkaiden vuokra-asuntopalveluiden tuottaminen.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Yleiskaavoitus sekä taajamien asemakaavoitus
- Rakennus- ja maankäyttölain mukaiset lupien käsittely ja niiden valvonta
- Kunnan asuntojen vuokraustoiminta, asuntoja yhteensä 107 kpl, joista asunto-osakeyhtiöissä 48 kpl. Kiinteistö Oy Hankasalmen Hakalla on yhteensä 255 asuntoa.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Kaavoitus: Kaavoitusohjelman toteuttaminen	Kaavoitushankkeiden tilanne, kunnanvaltuuston vahvistamat kaavat, kpl	1	1	1	1	1	1
Rakennustarkastus: Rakennuslupien määrä	Rivitalot, kpl Pientalot, kpl - uudisrakentaminen - käyttötark. muutokset - peruskorjaus/laajennus Loma-asunnot, kpl - uudisrakentaminen - peruskorjaus/laajennus Muut rakennukset, kpl - uudet laajennukset / muutokset	2 30 3 12 20 5 52 15	2 20 20 15 10 4 50 20	2 20 20 15 10 4 50 20	2 20 20 15 10 4 50 20	2 20 20 15 10 4 50 20	2 20 20 15 10 4 50 20

Myönnettyjen rakennuslupien lopputarkastustilanne	Rakennus/ toimenpideluvan rakentamisaika umpeutunut		142	100	60	20	10
Asuntotoimi: Asunnon järjestäminen hyväksytyille hakijoille	Vuokra-asuntojen käyttöaste, %						
	- Kunnan asunnot	98	98	98	98	98	98
	- Kiinteistö Oy Hankasalmen Hakan asunnot	89	93	93	93	93	93

	Tp 2006	Ta 2006	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Kaavoitus						
Tulot	6	3	3	3	3	3
Menot	61	81	88	89	90	92
<i>Netto</i>	-55	-78	-85	-86	-87	-89
Rakennustarkastus						
Tulot	60	50	59	59	59	59
Menot	85	84	98	100	102	105
<i>Netto</i>	-25	-34	-39	-41	-43	-46
Asuntotoimi						
Tulot	713	561	594	594	594	594
Menot	517	461	536	537	541	545
<i>Netto</i>	196	100	58	57	53	49
Asunto- ja lupapalvelut yhteensä:						
Tulot	779	614	656	656	656	656
Menot	663	626	722	726	733	742
<i>Netto</i>	116	-12	-66	-70	-77	-86

3.6.3. Kunnallistekniset palvelut

Tehtävä: Yhdyskuntateknisen huollon palvelut

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Laadukkaan vesihuollon turvaaminen ja turvallisen liikennöinnin varmistaminen

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Liikennealueet: Liikenneturvallisuuden tehostaminen, kaavateiden peruskorjaus ja rakentaminen
- Vesilaitos: Vesilaitoksen toiminnan tehostaminen käyttömenojen pienentämiseksi ja veden markkinointi käyttäjien lisäämiseksi
- Viemärlaitos: Viemärlaitoksen toiminnan tehostaminen käyttömenojen pienentämiseksi

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteen määrittely	Mittari	Tot 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Liikennealueet: Kaavateiden liikenneturvallisuus	Onnettomuudet nollla tasolle henkilövahinkojen osalta	0	0	0	0	0	0
Vesilaitos: Verkoston saneeraus	Verkostoon pumputun laskuttamattoman veden osuuden vähentäminen (vuotovedet)		11 %	10 %	9 %	8 %	8 %
Viemärlaitos: Vuoto- ja hulevesien vähentäminen	Vuotovedet < 30 %		26 %	24 %	22 %	20 %	20 %

Vesihuoltolaitosten tuloslaskelma (1000 €)

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Liikevaihto	397	405	447	453	453	453
Liiketoiminnan tuotot	397	405	447	453	453	453
Materiaalit ja palvelut	145	156	175	175	175	175
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	56	81	85	85	85	85
Palvelujen ostot	89	75	90	90	90	90
Henkilöstökulut	120	131	138	140	145	150
Palkat	84	90	96	98	101	105
Eläkekulut	31	34	35	35	36	37
Muut henkilöstösivukulut	5	7	7	7	8	8
Poistot ja arvonalennukset						
Suunnitelman mukaiset poistot	138	170	172	187	264	385
Liiketoiminnan muut kulut	2	2	3	3	3	3
Liikealijäämä	-8	-54	-41	-52	-134	-260
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkokulut, korvaus jäännöspääomasta	68	50	68	71	117	136
Tilikauden alijäämä	-76	-104	-109	-123	-251	-396

Tuloslaskelman rahoituskuluissa korvaus jäännöspääomasta on laskettu neljän prosentin korolla. Vesihuoltolaitosten jäännöspääoma oli vuoden 2006 taseessa 1 608 840 €

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Liikennealueet						
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	178	201	208	209	210	212
<i>Netto</i>	<i>-178</i>	<i>-201</i>	<i>-208</i>	<i>-209</i>	<i>-210</i>	<i>-212</i>
Vesihuoltolaitokset						
Tulot	398	405	447	453	453	453
Menot	261	290	316	318	323	328
<i>Netto</i>	<i>137</i>	<i>115</i>	<i>131</i>	<i>135</i>	<i>130</i>	<i>125</i>
Kunnallistekniset palvelut yhteensä:						
Tulot	398	405	447	453	453	453
Menot	439	491	524	527	533	540
<i>Netto</i>	<i>-41</i>	<i>-86</i>	<i>-77</i>	<i>-74</i>	<i>-80</i>	<i>-87</i>

3.6.4. Pelastustoimi

Tehtävä: Pelastustoimi

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Pelastustoimen visio 2008 on Turvallinen Keski-Suomi, onnettomuusriskinsä hallitseva maakunta.
- Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja antaa nopeaa ja tuloksellista apua onnettomuustilanteissa kaikissa olosuhteissa.

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

- Pelastustoimen perustehtävä on onnettomuuksien ehkäisy. Keskittämällä hallinnolliset tehtävät, taloudenhoito, hankinnat ja erityisosaaminen vapautuu henkilöstöä toimialan perustehtävän hoitamiseen palotarkastuksiin, valistukseen, neuvontaan ja turvallisuussuunnitteluun.
- Onnettomuuksien määrä laskee, palokuolemat vähenevät ja palovahinkojen korvausmäärät pienenevät.
- Asiakasta lähellä oleva palvelujärjestelmä kattaa koko maakunnan riskialueiden edellyttämällä tavalla ja riittävän ammattitaitoisesti. Ympäristöonnettomuuksien torjunta ja kulttuurihistoriallisten arvojen suojaaminen ovat tärkeitä osia pelastustoimesta.
- Keski-Suomen pelastuslaitoksen ja alueen kuntien yhteistyö varautumisen ja väestönsuojelun osalta kehittyi toimivaksi järjestelmäksi palvelutasopäätöksen voimassa oloaikana.

Pelastustoimi	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	10	5	0	0	0	0
Menot	389	361	368	368	368	368
<i>Netto</i>	<i>-379</i>	<i>-356</i>	<i>-368</i>	<i>-368</i>	<i>-368</i>	<i>-368</i>

3.6.5. Tukipalvelut

Tehtävä: Huolehtia kunnan ns. toiminnallisten tukipalveluiden saatavuudesta

Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:

- Tuottaa monipuolisia palveluita yhdistetyllä henkilöstöllä joustavasti ja tehokkaasti

Toiminnan painopistealueet vuonna 2008 ja suunnittelukaudella:

Varasto:

- Tarvikehankintojen tarvittava kilpailuttaminen
- Palvelu joustavaa ja laadukasta
- Käytettävä kalusto toimintavarmaa ja käyttöturvallinen

Siivouspalvelu:

- Siivousmitoituksen valmistuminen ja käyttöönotto
- Henkilöstön kouluttaminen ja yhteensovittaminen
- Jaksamisesta huolehtiminen

Kiinteistöhoito:

- Turvataan kiinteistöjen käyttäjille turvallinen ja viihtyisä ympäristö.
- Henkilöstön yhteensovittaminen ja jaksamisesta huolehtiminen
- Seurantatapojen edelleen kehittäminen

Kuljetuspalvelu:

- Tuottaa kuljetettavien asiakkaiden kannalta tarpeelliset kuljetuspalvelut
- Kuljetuskustannusten seuranta ajantasaisena ja monipuolisena sekä kustannustietojen välittäminen määräajoin maksaville hallintokunnille ja taloussuunnittelussa avustaminen
- Eri kuljetusvaihtoehtojen selvittäminen kustannusten karsimiseksi
- Kuljetusten kilpailutus (koulukuljetukset)

Ruokapalvelu:

- Taloudellisuus/ Tehokkuus
- Henkilöstön yhteensovittaminen
- Jaksamisesta huolehtiminen

Kiinteistöjen kunnossapito

- Kiinteistöjen rakenteiden ennakoiva kunnossapito: kosteus- ja homevaurioiden estäminen/ korjaaminen, pintarakenteiden toimivuuden seuranta.

Kuljetuskustannukset jaoteltuna (sisältyvät eri hallintokuntien talousarvioihin):

Joukkoliikenne	50 000
Toimintakeskus	23 000
VPL-kuljetukset (vammaispalvelulaki)	140 000
Sosiaalilainsäädännön mukaiset kuljetukset	62 000
- <i>Ateriat</i>	32 000
- <i>SHL</i>	20 000
- <i>Päiväkeskus</i>	10 000

Koulukuljetukset		424 000
- Harjaantumisopetus	35 000	
- Perusopetus	351 000	
- Lukio	38 000	
Yhteensä €		699 000

	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Varasto						
Tulot	169	156	144	144	144	144
Menot	149	162	165	167	172	177
<i>Netto</i>	20	-6	-21	-23	-28	-33
Siivouspalvelu						
Tulot	339	324	438	449	449	449
Menot	339	341	458	464	475	487
<i>Netto</i>	0	-17	-20	-15	-26	-38
Kiinteistönhuolto						
Tulot	944	808	907	924	924	924
Menot	661	610	630	657	665	673
<i>Netto</i>	283	198	277	267	259	251
Kuljetuspalvelu						
Tulot	6	13	10	10	10	10
Menot	22	23	25	25	26	27
<i>Netto</i>	-16	-10	-15	-15	-16	-17
Ruokapalvelu						
Tulot	796	804	827	844	860	876
Menot	801	805	832	851	870	889
<i>Netto</i>	-5	-1	-5	-7	-10	-13
Kiinteistöjen kunn.pito						
Tulot	166	144	171	174	174	174
Menot	166	142	170	172	175	179
<i>Netto</i>	0	2	1	2	-1	-5
<i>Tukipalvelut yhteensä:</i>						
Tulot	2 420	2 249	2 497	2 545	2 561	2 577
Menot	2 138	2 083	2 280	2 336	2 383	2 432
<i>Netto</i>	282	166	217	209	178	145

Ympäristölautakunta yhteensä	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Tulot	4 282	3 529	3 823	3 877	3 893	3 909
Menot	3 955	3 908	4 246	4 313	4 379	4 449
<i>Netto</i>	327	-379	-423	-436	-486	-540

4. Laskelmat

4.1. Tuloslaskelma(1000 €)

	Tp	Ta	Tae	Ts	Ts	Ts
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Toimintatuotot	10 879	9 527	10 085	10 272	10 244	10 315
Myyntituotot	5 722	5 166	5 583			
Maksutuotot	1 934	2 073	2 007			
Tuet ja avustukset	801	590	657			
Muut tuotot	2 422	1 698	1 838			
Toimintakulut	-32 702	-31 812	-34 276	-35 222	-36 194	-37 315
Henkilöstömenot	-16 048	-16 374	-17 659			
<i>Palkat ja palkkiot</i>	<i>-12 104</i>	<i>-12 547</i>	<i>-13 592</i>			
<i>Henkilösivukulut</i>	<i>-3 944</i>	<i>-3 827</i>	<i>-4 067</i>			
<i>Eläkekulut</i>	<i>-2 989</i>	<i>-2 984</i>	<i>-3 166</i>			
<i>Muut henkilöstökulut</i>	<i>-955</i>	<i>-843</i>	<i>-901</i>			
Palvelujen osto	-11 207	-10 225	-11 065			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 853	-1 743	-1 910			
Avustukset	-2 096	-2 003	-2 062			
Muut kulut	-1 498	-1 467	-1 580			
Toimintakate	-21 823	-22 285	-24 191	-24 950	-25 950	-27 000
Verotulot	11 394	11 876	12 779	13 403	13 876	14 140
<i>Tulovero</i>	<i>9 565</i>	<i>9 939</i>	<i>10 930</i>	<i>11 410</i>	<i>11 850</i>	<i>12 090</i>
<i>Yhteisövero</i>	<i>1 227</i>	<i>1 327</i>	<i>1 234</i>	<i>1 293</i>	<i>1 326</i>	<i>1 350</i>
<i>Kiinteistövero</i>	<i>602</i>	<i>610</i>	<i>615</i>	<i>700</i>	<i>700</i>	<i>700</i>
Valtionosuudet	11 257	11 517	12 843	13 547	14 028	14 350
Rahoitustulot- ja menot	94	0	-65	-75	-80	-100
<i>Korkotuotot</i>	<i>107</i>	<i>60</i>	<i>55</i>	<i>55</i>	<i>55</i>	<i>45</i>
<i>Muut rahoitustuotot</i>	<i>170</i>	<i>140</i>	<i>142</i>	<i>145</i>	<i>191</i>	<i>210</i>
<i>Korkokulut</i>	<i>-110</i>	<i>-140</i>	<i>-175</i>	<i>-185</i>	<i>-190</i>	<i>-200</i>
<i>Muut rahoituskulut</i>	<i>-73</i>	<i>-60</i>	<i>-87</i>	<i>-90</i>	<i>-136</i>	<i>-155</i>
Vuosikate	922	1 108	1 366	1 925	1 874	1 390
Poistot	-974	-1 098	-1 100	-1 200	-1 250	-1 340
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
Tilikauden tulos	-52	10	266	725	624	50
Poistoerojen lisäys/vähennys	31					
Rahastojen lisäys/vähennys						
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-21	10	266	725	624	50

4.2. Rahoituslaskelma (1000 €)

	Tp	Ta	Tae	Ts	Ts	Ts
	2006	2007	2008	2 009	2 010	2 011
Kunnan toiminta						
Tulorahoitus						
Vuosikate	922	1 108	1 366	1 925	1 874	1 390
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauuserät	-437					
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 035	-1 368	-2 459	-4 817	-2 089	-629
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5	17	17	615	17	17
Käyttöomaisuuden myyntituotot	702	150	150	150	150	150
Pitkäaikaisten saamisten muutokset						
Antolainojen lisäys						
Antolainojen vähennys	26	26	26	500	0	0
Pitkäaikaisten saamisten lisäys						
Pitkäaikaisten saamisten vähennys	159	111	36	21	21	33
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-717	-770	-673	-773	-948	-960
Rahoitustarve	-375	-726	-1 537	-2 379	-975	1
Pääomarahoitusta						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	900	1 000	1 600	2 500	1 000	0
Toimintapääoman muutos	525	274	63	121	25	1

5. Investointisuunnitelma 2008–2011 (1000 €)

	Kuluarvio talous- suun- nittelu- kaudella	Arvio 2008	Arvio 2009	Arvio 2010	Arvio 2011
<i>A. MENOT</i>					
2 040 001	ASUINRAKENNUKSET				
2 040 001 001	Viipaletalot 3 kpl (eli kolme asuntoa)	72	24	24	0 24
2 040 002	MUUT TALONRAKENNUKSET	3 475	1 335	1 550	270 320
2 040 002 010...	Aseman koulun peruskorjaus	2 400	1 100	1 300	
2 040 002 015...	Monitoimitalon julkisivun uusiminen	160			160
2 040 002 027...	Hankasalmen Lämpö Oy:n liittymismaksut	220		220	
2 040 002 020...	Metsätähden sprinklaus	100	100		
2 040 002 022...	Vanhainkodin rannan muuttaminen virkistyskäyttöön	20			20
2 040 002 026...	Terveyskeskuksen sairaalan ja hallinnon ikkunoiden korjaus/uusiminen ja ulkomaa-				
	laus	100	100		
2 040 002 004...	Mäkituvan (toimintakeskus) sprinklaus	50		50	
2 040 002 030...	Mäkituvan ruokasalin laajennus	140			140
2 040 002 031...	Mäkituvan asuntolan huoneistojen remon-				
	tti, saunaremontti ja rakennuksen ulkopinta-				
	remontti	60		60	
2 040 002 007...	Mäkituvan maalaustilan ilmanvaihtojärjes-	10			
	telmä		10		
	Niemisjärven koulun lämmitysjärjestelmän	90			
2 040 002 008...	vaihto			90	
2 040 002 009...	Niemisjärven koulun maalaamon ja opetta-	10			
	jan tilan rakentaminen ja kaappien uusimi-			10	
	nen	35			
2 040 002 006...	Sairaalan ilmanvaihdon muutostyöt, keittiö			35	
	ym.	80		80	
2 040 002 012...	Niemisjärven koulun IV-työt				
2 040 003 001	KIINTEÄT RAKENTEET JA LAIT-	4 713	262	2 917	1 517 17
	TEET				
	Vesi- ja viemärilaitos:				
2 040 003 001 001	Talojohdot ja uudet linjat	68	17	17	17
2 040 003 001 011	Jätevesipuhdistamon ja siihen liittyvien				
	siirtolinjojen				
	suunnittelu	100	100		
2 040 003 001 012	Niemisjärven alueen vesihuollon rakenta-	50	50		
	minen				
	Jätevesipuhdistamon rakentaminen	2 900		2 900	
2 040 003 001 004	Tervaniemen vedenottamo/suodattimet	55	55		
2 040 003 001 005	Vesi- ja viemäriverkostojen tarkekartat kk	40	40		
	Niemisjärveltä yhteispuhd. siirtolinjan				
	rakentaminen kustannuksissa huomioitu				
	valtion vesihuoltotyön osuus	1 500		1 500	

	IRTAIN OMAISUUS	471	298	63	47	63
2 005 004	Kunnanhallitus:	107	77	10	10	10
2 005 004 001	Verkon ja tietoturvan kehittäminen sekä Nas-järjestelmä (varmistusjärjestelmä)	17	17			
	Verkon ja tietoturvan kehittäminen	30		10	10	10
2 005 004 003	Puhelinvaihte	60	60			
	Sosiaali- ja terveyslautakunta:	110	110	0	0	0
2 020 004 001	Terveystoimi:	90	90	0	0	0
2 020 004 001 002	Sairaalan sängyt	10	10			
2 020 004 001 004	Röntgenlaitteiston digitalisointi	60	60			
2 020 004 001 006	Alue-effica	20	20			
2 020 004 002	Sosiaalitoimi:	20	20	0	0	0
2 020 004 002 001	Vanhainkodin sängyt, patjat ja apuvälineet	20	20			
	Sivistyslautakunta:	203	78	35	37	53
2 030 004 001	Koulut:					
	Kuuhankaveden koulun ja lukion keskus-					
2 030 004 001 002	radiojärjestelmä	35	35			
2 030 004 001 008	Lukion atk-laitehankinnat ja ohjelmat	30	10		10	10
2 030 004 006	Kansalaisopisto:					
2 030 004 006 003	Atk-laitehankinnat ja ohjelmat	38	8	10	10	10
	Opetusvälineistöt ja kalusteet	0	0	0	0	0
2 030 004 002	Kulttuuritoimi:					
2 030 004 002 003	Hankasalmen historian 2. osa	76	17	17	17	25
2 030 004 003	Kirjasto:					
2 030 004 004	Liikuntatoimi:					
2 030 004 004 003	Moukari-/kiekkohäkki	8	8			
2 030 004 004 001	Suunnistuskartat	16		8		8
2 030 004 007	Nuorisotoimi:					
2 040 004 010	Ympäristölautakunta:	51	33	18	0	0
2 040 004 010 001	Konekeskuksen kalustohankinnat	16	8	8		
2 040 004 010 003	Kalustohankinnat vihertoimi	10		10		
2 040 004 010 002	Ruokapalveluauto	25	25			
2 005 005	MAA-ALUEET	160	40	40	40	40
	Maan osto	160	40	40	40	40
2 005 006	AINEETON KÄYTTÖOMAISSUUS	269	269	0	0	0
	Asunto-osakkeiden osto - Myllyrinteen					
2 005 006	osake	152	152			
2 005 006	Asunto-osakkeiden osto, muut	117	117			

2 040 007 001	LIIKENNEVÄYLÄT	488	188	105	150	45
	Pellisenrannan asuntoalueen rantapolku	50			25	25
2 040 007 001 008	Niemisjärven Mäntytie	50			50	
2 040 007 001 141	Kk:n Keskustien katuvälöjen uusiminen	70		35	35	
2 040 007 001 001	Kaavateiden perusparannus	40	10	10	10	10
2 040 007 001 002	Kaavateiden päällysteiden uusiminen	40	10	10	10	10
2 040 007 001 006	Laitalantie	20	20			
	Asemakaavan muk. kaavateiden lohkominen	8	8			
2 040 007 001 011						
2 040 007 001 009	Niemisjärvi/ Rinnekuja ja Santerintie	30	30			
	Suotien peruskorjaus, noin 250 m - Metsätähti	40	40			
2 040 007 001 010	Suotien peruskorjaus, loppuosa (murskepinta)	20			20	
	Mäntyrannantien perusparannus Kuusipolun tienhaaraan	50		50		
2 040 007 001 012	Mustalahdentien, Mustanniementien, Aiontien ja	20				
	Hankavedentien katuvälö		20			
2 040 007 001 013	Riukulantien päällystyys, noin 200 m	15	15			
	Koulutien kevyen liikenteen väylän rakentaminen	35	35			
2 040 007 001 004						
2 040 007 002	PUISTOT JA LEIKKIPAIKAT	346	43	118	65	120
2 040 007 002 001	Puistot ja leikkipaikat	60	15	15	15	15
2 040 007 002 003	Tonttien/puistokaistaleiden kunnostustyöt	20		10		10
	Puistokalusteiden/leikkivälineiden uusiminen	40		20		20
2 040 007 002 004						
2 040 007 002 005	Aseman viheralueet	60		15	25	20
2 040 007 002 006	Aseman koulun pihan kunnostus	50			25	25
2 040 007 002 007	Mattojen pesupaikat	30		30		
2 040 007 002 008	Kirkonkylän torivalaistus	10	10			
	Itsenäisyyden puisto valaistus	10				10
	Nj:n pysäkki puiston/uimarannan valaistus	10				10
	Hankavedentien puisto	10		10		
	Metsätähden puiston aloittaminen	10	0	0	0	10
2 040 007 002 009	Leikkipuisto Pellisenranta III-alueelle	20	10	10		
2 040 007 002 010	Kulttuuriputki-idea	16	8	8		
2 040 007 004	JÄTEHUOLTO	0	0	0	0	0
	URHEILU- JA ULKOILUALUEET	0	0	0	0	0
	INVESTOINTIOSUUEDET					
	KUNTAYHTEISÖILLE	0	0	0	0	0
	<i>Menot yhteensä</i>	9 994	2 459	4 817	2 089	629

B. TULOT**MUUT TALONRAKENNUKSET**

	KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	666	17	615	17	17
2 040 003 001						
2 040 003 001 001	Liittymismaksut	68	17	17	17	17
	Jätevesipuhdistamon valtionavustus	580		580		
	Kotimaisen polttoaineen investointituki (Niemisj. koulu)	18		18		
	IRTAIN OMAISUUS					
2 030 004 001	Sivistyslautakunta	0	0	0	0	0
2 005 005	MAA-ALUEIDEN MYYNTI	200	50	50	50	50
	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS	400	100	100	100	100
2 005 006	Asunto-osakkeiden myynti	400	100	100	100	100
	Tulot yhteensä	1 266	167	765	167	167
	Netto	8 728	2 292	4 052	1 922	462

6. Henkilöstösuunnitelma

Tp 2006 sarakkeessa on lueteltu olemassa olevat virat ja toimet. Ta 2007 sarakkeeseen on merkitty todellinen tilanne, eli miten virat ja toimet on täytetty.

VASTUUALUE	Lukumäärä		Muutokset			
KUNNANHALLITUS						
Virka- tai toiminimike	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Kunnanjohtaja	1	1				
Hallintojohtaja	1	1				
Kanslisti	4,4	4,4	-0,2			
Taloussihteeri	1	1				
Kirjanpitäjä	1	1				
Palkanlaskija	2	2				
Atk-suunnittelija	1,5	1,5				
Atk-tukihenkilö	1	1				
Yleinen edunvalvoja	1	1				
Kehitysjohtaja	1	1				
Maaseutuasiamies	1	1				
Lomituspalvelupäällikkö	1	1				
Lomasihteeri	0,6	0,6				
Johtava lomittaja	4	3				
Lomittajat	76	73	-2	-3	-2	
YHTEENSÄ	97,5	93,5	91,3	88,3	86,3	86,3

VASTUUALUE	Lukumäärä		Muutokset			
SOSIAALITOIMI						
Virka- tai toiminimike	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Sosiaalipalvelut ja toimisto						
sosiaalijohtaja	1	1				
kanslisti	0,6	0				
toimistosihiteeri	1	1				
johtava sosiaalityöntekijä	1	0				
sosiaalityöntekijä	1	2				
etuuskäsittelijä	1	1				
avohuollon ohjaaja	1	1				
palveluohjaaja	0	0	1			
YHTEENSÄ	6,6	6	7			
Kotihoito ja vanhustyö						
vanhustyön ohjaaja	1	1				
kuntohoitaja	0,5	0,5				
sairaanhoidtaja	2	2				
lähihoitaja	8	9				

perushoitaja	4	4				
kodinhoitaja	12	11				
kotiavustaja	2	2				
kotihoidon varahenkilö	0	0	2			
Vanhainkoti						
vastuusairaanhoitaja	1	1				
sairaanhoitaja	1	2				
perushoitaja/lähihoitaja	10,5	11,5	1			
kodinhoitaja	2	2				
laitosapulainen	2	2				
kuntohoitaja	0,5	0,5				
YHTEENSÄ	46,5	48,5	51,5			
Päivähoito						
päivähoidon ohjaaja	1	1				
päiväkodinjohtaja	2	2				
lastentarhanopettaja	2	2				
lastenhoitaja	2	7 *				
päivähoitaja	4	0				
perhepäivähoitaja	21,5	15	2			
perhepäivähoitaja/ryhmäpph		2				
perhepäivähoitaja/päiväkodit		4				
laitosapulainen	1,5	1,75				
* sis. Ryhmiksen lastenhoitaja						
YHTEENSÄ	34	34,75	36,75			
Kehitysvamma palvelut						
kv-avohuollon ohjaaja	1	1				
ohjaaja	2	2				
kv-lähihoitaja	1	1				
YHTEENSÄ	4	4	4			
SOSIAALITOIMI YHT.	91,1	93,25	99,25	99,25	99,25	99,25
VASTUUALUE	Lukumäärä	Muutokset				
TERVEYSTOIMI						
Virka- tai toiminimike	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts2011
Hallinto:						
Johtava hoitaja	1	1				
Toimistos sihteeri	1	1				
Kanslisti	0,5	0,5				
Terveyneuvonta:						
Terveydenhoitaja	4	4				
Laitosapulainen	0,5					

Työterveyshuolto:

Terveydenhoitaja	2	2
Kanslisti	0,5	0,5

Vastaanotto:

Ylilääkäri	1	1 *
Terveyskeskuslääkäri	3	3
Osastonhoitaja	1	1
Puheterapeutti	1	ostop.
Välinehoitaja	1	1
Terveyskeskusavustaja	3	3
Perushoitaja	0,5	0,5
Laitosapulainen	1,5	1,5
Johtava farmaseutti	0,5	1 **
Fysioterapeutti	2	2
Laboratoriohoitaja	2	2
Röntgenhoitaja	1	1
Sairaanhoitaja	3	3

Tk-sairaala:

Osastonhoitaja	1	1
Apulaisosastonhoitaja	1	1
Sairaanhoitaja	12	12
Perushoitaja	11	11
Terveyskeskusavustaja	1	1
Laitosapulainen	6,5	6,5

Mielenterveystoimisto:

Vastaava hoitaja	1	1
Psykologi	0,5	0,5
Tk-psykologi	1	1
Sairaanhoitaja		1
<i>Asuntolatoimi:</i>		
Sairaanhoitaja	1	
Lähihoitaja		1

Ympäristöterveydenhuolto:

Eläinlääkäri	1	1
Terveystarkastaja	1	1

Hammashuolto:

Hammaslääkäri	2	2
Hammashuoltaja	2	1,5
Hammashoitaja	2	3
Laitosapulainen	0,5	0,5
Terveyskeskusavustaja	1	

Yhteensä **75,5** **75** **75** **75** **75**

* Ylilääkärin virkaa ei toistaiseksi täytetä

** Johtavan farmaseutin työajan kokoaikaisuus sidottu palvelun myyntiin Konnevedelle.

VASTUUALUE	Lukumäärä		Muutokset			
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Virka- tai toiminimike	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Sivistystoimenjohtaja	1	0,6				
Kansalaisopiston rehtori	1	1				
Toimistosihtööri (hallinto)	1	1				
Peruskoulun rehtori	1	1				
Lehtori	20	17		-1		
Luokanopettaja	22	22	-3		-2	
Erytysluokanopettaja	3	2				
Erytisopettaja	3	4				
Päätoiminen tuntiopettaja	3	4	-1			
Sivutoiminen tuntiopettaja	2	2				
Lukion rehtori	1	1				
Lehtori	8	7				
Sivutoiminen tuntiopettaja	0	1				
Suunnistusvalmentaja	1	0				
Hiihtosuunnistusvalmentaja	1	0				
Koulusihtööri	1	1				
Musiikinopettaja (kans. op.)	1	1				
Opistosihtööri	1	1				
Kulttuurisihtööri	1	0,7				
Kirjastonjohtaja	1	1				
Kirjastonhoitaja	1	1				
Kirjastovirkailija	1	1				
Kirjastovirkailija/auto	1	1				
Kirjastovirkailija/sivukirjastot	1	1				
Toimistovirkailija (kirjasto)	0	0				
Liikuntasihtööri	1	1				
Liikunta-alueiden hoitaja	1	0				
Nuorisosihtööri	1	0				
Nuorisotyöntekijä	0	1				
Lastentarhanopettaja (esiopetus) osa-aik., vak.	2	2				
Lastentarhanopettaja (esiopetus) osa-aik., määräaik.	2	1				
Koulunkäyntiavustaja, osa- aik.vak.	7	7				
Koulunkäyntiavustaja, osa-aik., määräaikainen	4	4				
Yhteensä	95	88,3	84,3	83,3	81,3	81,3

VASTUUALUE	Lukumäärä		Muutokset			
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
Virka- tai toiminimike	Tp 2006	Ta 2007	Tae 2008	Ts 2009	Ts 2010	Ts 2011
Ympäristötoimenjohtaja	1	1				
Kanslisti	2	2				
Ympäristöhuoltopalvelut:						
Ympäristönsuojelusihteeri	1	1				
Puutarhuri	1	1				
Asunto- ja lupapalvelut:						
Toimistosihiteeri	1	1				
Valvontamestari	1	1				
Kunnallistekniset palvelut:						
Rakennusmestari	0,6	0,6				
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	1	2				
Tuntipalkkaiset henkilöt	2	1				
Tukipalvelut:						
Kiinteistöhuolto:						
Kiinteistöhoitaja	5,5	5				
Kiinteistöjen kunnossapito:						
Tuntipalkkaiset henkilöt	2	2				
Ruokapalvelu:						
Emäntä	2	2				
Ravitsemistyöntekijä	11	11				
Siivouspalvelu:						
Siivoustyönohjaaja (osa-aik.)	0,4	0				
Siistijä	7	8				
Siistijä (osa-aik.)	6	4				
Varasto:						
Tuntipalkkaiset henkilöt	5	4				
Liikunta-alueiden hoitaja	1	1				
Kuljetuspalvelu:						
Kuljetussuunnittelija	0,5	0,5				
YHTEENSÄ	51	48,1	48,1	48,1	48,1	48,1
HENKILÖSTÖ YHT.	410	398	398	394	390	390

7. Hankasalmen kunnan tuki yritystoiminnalle v. 2008

7.1. Maatilayritykset

Maaseudun yritysکوhtaisten koulutus-, neuvonta- ja suunnittelutuen maksuperusteet vuonna 2007

Tilakohtaiset suunnitelmat

Salaojitussuunnitelma 50 % enintään 260 €suunnitelma

Erikoistuotantosunnitelma

- perustamis-, tuotanto-, markkinointi-, yms. suunnitelma 70 %, enintään 350 €tuotannonala

Tuotantorakennussuunnitelma

- 50 %, enintään 840 €suunnitelma

Metsätaloussuunnitelma

- 15%, enintään 250 €

Tuettavaan osuuteen voi sisällyttää neuvojan matkakorvaukset, postimaksut ja vastaavat palvelun saamisen edellytyksenä olevat kustannukset.

7.2. Muut yritykset

Oppisopimustuki

- Hankasalmaiselle yritykselle, joka tekee oppisopimuksen hankasalmaisesta työttömän kanssa. Tuki on 170 €kuukaudessa korkeintaan 12 kuukauden ajalta.

Korkotuki

- kunnan korkotukea voidaan myöntää toimitilainvestointeihin. Korkotuen suuruus on 2 % ja korkotukiaika 5 vuotta. Korkotuki voidaan myöntää pankkien, vakuutusyhtiöiden ja eläkekassojen lainoille. Korkotuen alainen lainan määrä voi olla enintään 70 % kustannuksista ja enintään 170.000 € (Tuki koskee niitä yritysinvestointeja, joihin ei ole saatu / saada investointitukea esim. TE-keskukselta)

Koulutuksista, jotka liittyvät yrittäjän toimialaan, korvataan kurssimaksuista 50%, enintään 300 €/v.

Yrityksen kehittämiseen kohdistuvista konsultointikustannuksista 50%, enintään 300 €/ vuosi, mikäli rahoitusta ei ole mahdollista saada / saatu muista lähteistä.

Messu/näyttelypaikkatuki

- 50 % enintään 300 €näyttelykerta. Tuki voidaan myöntää kahteen tapahtumaan/yritys/vuosi. (Tuki koskee näyttelypaikan vuokraa)

Teollisuusmaan myynti, teollisuusmaata myydessä peritään valtuuston kulloinkin vahvistama hinta ja liittymismaksu.

Maksatus

Avustuksia on haettava kirjallisesti. Avustus maksetaan jälkikäteen ja hakemukseen on liitettävä kuitti.

8. Avustukset vuoden 2008 talousarviossa

Avustuksen tarkoitus	Määräraha 2007	Määräraha 2008	Muutos
KUNNANHALLITUS			
Luottamushenkilöhallinto:			
Veteraanien kuntoutus	10 000	10 000	0
Yleisavustus 4H:lle	12 500	12 500	0
Stipendit tutkinnon suorittaneille hankasalmelaisille nuorille	28 000	36 000	8 000
Seuratalojen ylläpitoavustukset	3 500	3 500	0
Haja-asutusalueen vesihuolto	43 000	42 000	-1 000
Joukkoliikenteen tukeminen	50 000	50 000	0
<p>Linja-autolla tehtävä ostoliikenne: Pirttimäki-Kirkonkylä-Pirttimäki-vuorot ja Niemisjärvi-Kk aamuvuoro. Lisäksi kunnan sisäistä liikennettä Kärkkäälän ja Venekosken suuntaan. Haja-asutusalueella joukkoliikennettä hoidetaan reititetynä taksiliikenteenä. Monipalveluliikenteenä 5 päivänä viikossa kunnan eri osista kirkonkylään. Seutulipputiki kuntalaisille.</p> <p>Koulujen loma-aikoina joukkoliikenne joudutaan osin hoitamaan kunnan toimesta.</p> <p>Linja-autoliikenteen supistusten vuoksi varaudutaan ostoliikenteeseen enenevässä määrin. Linjaliikenteen kulut koulujen oppilaskuljetuksista sisältyvät sivistyslautakunnan talousarvioon.</p>			
Palkkiot omakotitalon rakentajille	9 000	21 000	12 000
Suurtpahtumien tuki	30 000	25 000	-5 000
Kunnallinen työllistäminen:			
Hankasalmelaisten nuorten työllistämiseen	16 000	16 000	0
Kuntalisä 200 € kk järjestöille työttömän työllistämisestä (mm. Sotainvalidien Veljekotisäätöt, seurat, yhdistykset, kylätoimikunnat, Työkalupakki)	15 000	17 000	2 000
SOSIAALITOIMI			
Vanhaintukiyhdistys	500		-500
Mannerheimin Lastensuojeluliitto	250		-250
Vanhusneuvosto	500		-500
Omaishoitajat	500		-500
Omaiset mt:n tukena	150		-150
Sosiaaliturvan keskusliitto	500		-500
Avustukset yhteisöille		2 950	
TERVEYSTOIMI			
Mielenterveysyhdistys Tuikku	28 000	32 000	4 000
Vammaisjärjestöjen avustukset	1 000	1 000	0
SIVISTYSLAUTAKUNTA			
Kansalaisopisto:			
Kansalaisopiston opistolaiskunta	500	500	0

Kulttuuritoimi:

Avustukset yhteisöille ja yksityisille	9 000	10 000	1 000
--	-------	--------	-------

Liikuntatoimi:

Avustukset seuroille	7 000	7 000	0
----------------------	-------	-------	---

Nuorisotoimi:

Avustukset nuorisjärjestöille	3 400	5 400	2 000
-------------------------------	-------	-------	-------

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA**Liikennealueet:**

Yksityisteiden kunnossapitoavustukset	85 000	85 000	0
---------------------------------------	--------	--------	---

Yksityisteiden perusparannusavustukset	20 000	20 000	0
--	--------	--------	---

YHTEENSÄ EUROA

373 300	396 850	23 550
----------------	----------------	---------------